

Įvadas į projektinę veiklą skautavime

SUKURKIME SKAUTIŠKĄ PROJEKTĄ!

Įvadas į projektinę veiklą skautavime

SUKURKIME SKAUTIŠKĄ PROJEKTĄ!

Vertė Rūta Kurienė

Konsultavo ir redagavo Rasa Dumčiūtė

ISBN 978-9986-9366-7-1

TURINYS

PRATARMĖ	6
ĮVADAS	7
Pratarmė	
Įvadas	
Kas yra skautiškas projektas?	
Koks yra skautiško projekto tikslas?	
Koks projektas gali būti skautiškas projektas?	
Kokios trukmės ir sudėtingumo turėtų būti skautiškas projektas?	
Jūsų, kaip suaugusio vadovo, vaidmuo	
Iš ko susideda skautiškas projektas?	
7 SKAUTIŠKO PROJEKTO ETAPAI	13
1 ETAPAS. KOKS PROJEKTAS?	15
1 žingsnis – metas svajoti	
2 žingsnis – pasidalyti idėjomis su visu skautišku vienetu	
3 žingsnis – „iššifruoti“ idėjas	
4 žingsnis – pasiekti sutarimą	
2 ETAPAS TOBULĖJIMO GALIMYBIŲ INTEGRAVIMAS	19
1 žingsnis – įvertinti sudėtingumo lygį	
2 žingsnis – sudaryti projekto planą	
3 žingsnis – apgalvoti tobulėjimo galimybes	
4 žingsnis – kuo geriau išnaudoti skautiškąjį metodą	
Trumpai apie tai, iš ko susideda skautiškasis metodas	

3 ETAPAS – PLANAVIMAS	33
1 žingsnis – pristatyti praturtintą projektą skiltininkų tarybai	
2 žingsnis – organizacinių aspektų ir grafiko derinimas	
3 žingsnis – numatyti biudžetą	
4 žingsnis – pasiskirstyti pareigomis ir užduotimis	
4 ETAPAS – PASIRUOŠIMAS	38
1 žingsnis – aptarti 3 etapą su vienetu	
2 žingsnis – priderinti asmeninius ugdymo tikslus prie užduočių	
3 žingsnis – išmokti atlikti darbą	
4 žingsnis – tam tikros užduotys suaugusiems vadovams	
5 ETAPAS – ĮVYKDYTI PROJEKTĄ – „DIDYSIS ĮVYKIS“	43
6 ETAPAS – PAŽANGOS ĮVERTINIMAS IR SUVOKIMAS	47
1 žingsnis – įvertinti projektą ir kiekvieno asmens pažangą	
2 žingsnis – pripažinti pažangą	
7 ETAPAS – ŠVENTĖ!	50
1 žingsnis – aptarti dvasines vertybes	
2 žingsnis – suorganizuoti šventę	
IŠVADOS	52

PRATARMĖ

„Žinoma, kad buvo problemų... Kad ir vakaras, kai stipriai pūtė vėjas, lijo, ir buvo nupūstos kai kurios scenos dekoracijos... Arba kai virėjai supainiojo apsipirkimo dienas ir buvo mažai maisto vakarienei... Arba tas kartas, kai mulas užlipo ant improvizuoto būgno ir jį sutraiškė... Bet koks tai buvo nuotykis!“

Knyga „Sukurkime skautišką projektą!“ skirta skautų vadovams. Leidinyje žingsnis po žingsnio aprašoma, kaip projektinė veikla jauniems žmonėms gali suteikti turtingą ir įdomią terpę mokytis. Projektinė veikla gali būti naudinga, jei, pvz., jums sunku motyvuoti jaunus žmones tobulėti, praktiškai taikyti skautiškąjį metodą ar patenkinti skirtingus vieneto poreikius, galimybes bei pomėgius. Nors projektinė veikla ypač tinkama paaugliams, atitinkamai pritaikius projektų dydį ir sudėtingumą, ją galima naudoti bet kuriai skautų amžiaus grupei.

Projektinė veikla yra vienodai veiksminga ugdymo priemonė tiek industrinėse, tiek besivystančiose šalyse. Skautiškų projektų pobūdis ir mastas neabejotinai skirsis priklausomai nuo jaunų žmonių, su kuriais dirbate, poreikių ir pomėgių bei prieinamų išteklių. Kad ir koks būtų projekto pobūdis, kiekvienas jų yra unikalus – sukurtas jūsų unikalios skautiško vieneto. Būtent todėl tokio pobūdžio leidinys negali pateikti sprendimo kiekvienai problemai, kuri gali jums iškilti. Visgi tikimės, kad knyga „Sukurkime skautišką projektą!“ padės rasti atsakymus į kai kuriuos klausimus.

¹ Leidinys nėra skirtas projektų administracinio valdymo (pvz., buhalterinių procedūrų) mokymuisi. Tam skirta daug kitų vertingų leidinių. Jei manote, kad tokios knygos reiktų žinioms papildyti, rinkitės leidinius, skirtus nedidelių projektų valdymui.

² Šiame leidinyje terminais „skiltis“ ir „vienetas“ vadinama ir nedidelė jaunuolių grupė, ir bet kurios amžiaus grupelių, veikiančių kartu vietos lygmeniu, visuma.

ĮVADAS KAS YRA SKAUTIŠKAS PROJEKTAS?

Pirma, kas yra projektas?

Bendrais bruožais, projektas yra tai, ką kažkas planuoja pasiekti per apibrėžtą laiką. Tai apima aiškiai apibrėžtų tikslų nusistatymą, išsiaiškinimą, ką reikia atlikti – kada ir kaip – ir... įgyvendinimą! Projektas nėra viena veikla, bet daug įvairių veiklų, kurių kiekvieną būtina suplanuoti, suorganizuoti ir įgyvendinti, kad būtų pasiektas tikslas. Projektas nėra tai, ką jums tiesiog būtina prisiminti atlikti rytoj. Jis reikalauja pastangų ir atkaklumo. Pasiektas projekto tikslas tikrai yra proga švęsti – tačiau prieš tai apmąščius visą nuotyki, ko pakeliui išmokta, ką kitą kartą darytumėte kitaip ir pan. Šventei galima suteikti daugiau prasmės.

Tuomet kas yra skautiškas projektas?

Skautiškas projektas yra ugdymo būdas, kuris apima:

- kolektyvinę iniciatyvą (t. y. kažkas, ką skiltis ar vienetas nusprendžia nuveikti kartu, pvz., išvyka, spektaklis ar muzikinis pasirodymas, pūstato remontas ar statyba ir t. t.),
- turinčią aiškiai nustatytą tikslą (t. y., ko projektu norima pasiekti),
- susidedančią iš 7 etapų (t. y. aiškus procesas, kuriuo vadovaujantis nuo išsakytų pradinių projekto idėjų ateinama iki pasiekimų įvertinimo),
- paremtą skautiškuoju metodu

Skautiškas projektas yra:

- kolektyvinė iniciatyva,
- turinti aiškiai nustatytą tikslą,
- susidedanti iš 7 etapų,
- paremta skautiškuoju metodu,
- sudaranti daugybę įvairių progų mokytis,
- atsižvelgianti į pomėgių, talentų, gebėjimų ir poreikių įvairovę,
- kurią visi jauni žmonės, esantys komandoje ar vienetė, nori įgyvendinti asmeninėmis pastangomis
- per apibrėžtą laiką.

(t. y. projekto planavimo, organizavimo ir įgyvendinimo būdas leidžia visiškai išnaudoti skautiškąjį metodą),

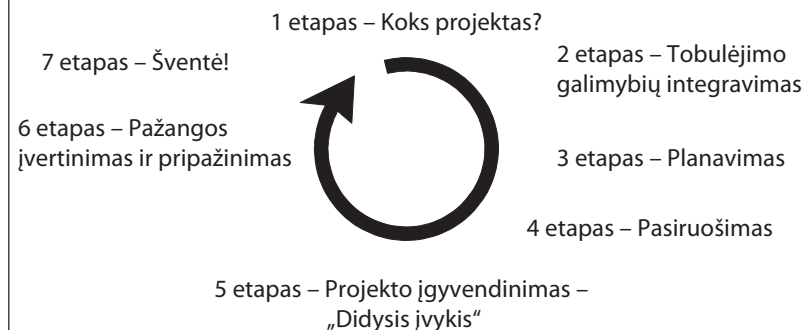
- sudarančią daugybę įvairių progų mokytis (t. y. kiekvienas gali įgyti žinių, įgūdžių ir pažiūrų įvairiose srityse),

- atsižvelgiančią į pomėgių, talentų, gebėjimų ir poreikių įvairovę (t. y. projekto rėmuose jauni žmonės gali rinktis būdus, kuriais jie prisidės

prie projekto sėkmės),

- kurią visi jauni žmonės, esantys skiltyje ar vienetė, nori įgyvendinti asmeninėmis pastangomis (t. y. projektas nėra primestas jauniems žmonėms – jis remiasi aiškiai apibrėžtu tikslu, kuris buvo suformuluotas kartu su jaunuoliais ir kurį jie nori pasiekti),
- per apibrėžtą laiką (t. y. pradžia ir pabaiga yra aiškiai nustatytos – projektas nesitęsia amžinai).

7 SKAUTIŠKO PROJEKTO ETAPAI

KOKS YRA SKAUTIŠKO PROJEKTO TIKSLAS?

Skautišku projektu siekiama dviejų rūšių „tikslų“.
Pirma, tai jaunimo asmeninio tobulėjimo galimybės (t. y. galimybė išsiugdyti darbo komandoje įgūdžius, įsitraukti į sprendimų priėmimo procesą, gebėjimas prisiimti didesnę atsakomybę, geresnis kitų supratimas, aktyvesnė bendruomeninė veikla, talentų atradimas ar ugdymas, praktiniai įgūdžiai ir pan.), šiame leidinyje vadinamos „ugdymo tikslais“. Šie siekiai turėtų atsakyti į klausimą: „Ką šio projekto dėka jauni žmonės išmoks / įgis / supras?“

Antra, tai konkretūs rezultatai, kurių norima pasiekti projektu, vadinamieji „projekto tikslai (-as)“. Projekto tikslas turėtų atsakyti į klausimą: „Kodėl vykdome šį konkretų projektą?“ (Pvz., kad surinktume duomenis apie X, kad supažindintume su Y, kad pastatytume Z.)

KOKS PROJEKTAS GALI BŪTI SKAUTIŠKAS PROJEKTAS?

Skautišku projektu gali būti išvyka, muzikinis pasirodymas, pastato remontas ar statyba, kampanija, skirta vaikų ar suaugusiųjų sveikatai gerinti, ar kas tik norite. Projekto metodas galėtų būti pritaikytas net bendram maisto gaminimui! Projektą skautišku daro ne jo pobūdis, bet naudojamas skautiškasis metodas.

Kiekvienas skautiško projekto etapas apima veiklas, kurios prisideda prie projekto įgyvendinimo. Kiekviena veikla suteikia galimybę įgyti specifinių žinių. Todėl jaunimas pagal savo galimybes aktyviai įsitraukia į projekto svarstymo, planavimo, organizavimo, pasirengimo, įgyvendinimo, įvertinimo ir šventimo procesą.

Kad ir koks bebūtų iniciatyvos pobūdis, skautiškas projektas yra tas, kuris:

- remiasi jaunimo poreikiais ir pomėgiais;
- meta iššūkį (suteikia jaunimui galimybę peržengti savo galimybių ribas – ir kaip grupei, ir individualiai);
- praturtina (suteikia konstruktyvios mokymosi patirties);
- naudingas (t. y. projektui pasibaigus kažkas dėl vykdytos veiklos turi būti pasikeitę į gera).

³ Jaunimas tiesiogiai nedalyvauja 2 etape (Tobulėjimo galimybių integravimas), nes šis etapas vykdomas tik suaugusių vadovų komandos. Tačiau vėlesniuose proceso etapuose kiekvienas jaunuolis visapusiškai dalyvauja sprendžiamas, kokiu būdu prisidėti prie projekto ir siekti tikslų.

Skautiško projekto gali imtis pavienės skiltys ar visas vienetas. Vykdam projektą nebūtina projekto laikotarpiui nutraukti su projektu nesusijusių veiklų.

Skautiškas projektas nėra veikla, kuri visa nuspręsta, suplanuota ir susijusi daugiausia su suaugusiais, o jaunimas joje sudaro tik nedidelę dalį ar veikia jiems neįdomiais būdais. Aktyvus jaunimo dalyvavimas yra esminė skautiško projekto dalis.

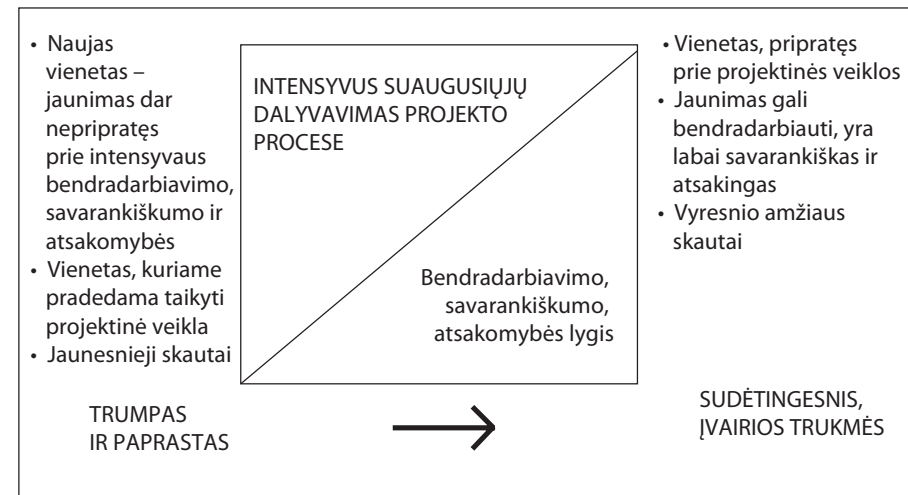
KOKIOS TRUKMĖS IR SUDĖTINGUMO TURĖTŲ BŪTI SKAUTIŠKAS PROJEKTAS?

Skautiškas projektas gali būti paprastas ir trumpas (pvz., kelios veiklos bendram tikslui pasiekti vienos ar dviejų sveikų metu). Skautiškas projektas taip pat gali būti sudėtingesnis, paremtas keletą mėnesių trunkančiomis veiklomis.

Ideali skautiško projekto trukmė ir sudėtingumo lygis priklauso nuo daugelio veiksnių. Tokių, kaip:

- jaunimo, su kuriuo dirbama, brandos lygio (kuris ne visada susijęs tik su amžiumi);
 - jaunimo – ir jūsų – bendro darbo tokiu būdu patirties;
 - laiko ir energijos kiekio, kurį visi pasirengę skirti projektui.
- Bendru atveju, kuo jaunesnė amžiaus grupė, tuo trumpiau ji gali išlaikyti dėmesį ir tuo sunkiau jiems išlikti motyvuotiems. Įvairūs etapai turi būti pritaikyti prie jaunimo galimybių ir trukti jų amžiaus grupei tinkamą laiką.

Jaunimui – ir jums – įgyjant patirties, projektai palapsniui gali tapti sudėtingesni. Kuo sudėtingesnis projektas, tuo labiau reikia bendradarbiauti ir asmeniškai prisidėti prie bendros iniciatyvos. Kuo sudėtingesnis projektas, tuo didesnės tobulėjimo galimybės visose srityse.

KĄ GALI PASIŪLYTI PROJEKTINĖ VEIKLA?

Projektinė veikla suteikia struktūrą, kuri gali padėti:

- skatinti turtingą aplinką, skirtą tobulėti, kurioje remiamasi visais skautiškojo metodo elementais.
- suteikti jaunimui prasmės pojūtį. Projektinė veikla gali padėti jaunimui atrasti praktinių ir naudingų priežasčių mokytis. Kai jaunuoliai tikrai motyvuoti sėkmingai įgyvendinti savo projektą, jie dažnai gali labai stengtis tobulėti. Taip jie gali mėgautis tikru pasiekimo pojūčiu tiek asmeniškai, tiek grupėje.
- supažindinti su realiomis gyvenimo situacijomis. Būtina priimti realius sprendimus, prisiimti realią atsakomybę, įveikti realias kliūtis ir nesutarimus.
- paskatinti konstruktyvius tarpusavio santykius. Projektinė veikla gali padėti skatinant komandinį jausmą. Kiekvieno individo pasiekimai pasitelkiami grupės labui, o grupė palaiko individus. Projekto sėkmė priklauso nuo kiekvieno dalyvavimo.

Jei kai kurie jaunuoliai vengs atlikti tai, ką pažadėję, likę grupės nariai aiškiai išsakys savo nepasitenkinimą. Jaunuoliai turi didelės įtakos vienas kitam, o projektinė veikla gali padėti nukreipti ją teigiama linkme.

- suteikti įsimintinas tobulėjimo situacijas. Bendrai išgyventos ryškiausios akimirkos, įveikti sunkumai, staiga atsiradęs bendrumo jausmas, svarbūs asmeninio tobulėjimo momentai ir pan. kreipia jaunimą tam tikra linkme.
- atsižvelgti į individualius poreikius ir pomėgių įvairovę. Vykdamas projektinę veiklą gali būti įtrauktos visos skiltys arba kiekviena jų atskirai specifinei veiklai. Dar kitos gali būti skirtos tik 2 ar 3 jaunuoliams. Tačiau kiekvienas turi galimybių prasmingu ir svarbiu būdu prisidėti įgyvendinant bendrą sumanymą.

- suteikti praturtintą tobulėjimo sistemą. Ji gali padėti pagilinti ir išplėsti žinias apie jaunimo edukacinius poreikius ir pomėgius.
- skatinti vertybėmis grįstą mokymąsi. Projektinė veikla reikalauja tam tikro gyvenimo būdo, kuris remiasi skautų priesakais. Šis gyvenimo būdas projekto metu naudojamas kaip nekintantis etalonas (pvz., sprendžiant kilusius nesutarimus ar vertinant, kas pavyko, o kas ne). Taip skautų priesakuose slypinčios vertybės jaunimui gali tapti reikšmingesnės.
 - patenkinti paauglių amžiaus grupės poreikius ir pomėgius. Tačiau, pritaikius sudėtingumą ir trukmę, metodą galima naudoti ir kitoms amžiaus grupėms.
- paskatinti turiningą ir konstruktyvų santykį tarp jaunimo ir jūsų, suaugusiųjų. Įvairiais būdais tiek vadovai, tiek jaunimas įsitraukia ir įsipareigoja veikti, kad projektas būtų sėkmingai įgyvendintas.
- mėgautis praturtinančiu suaugusio vadovo vaidmeniu – jei tikrai norite ne tik organizuoti ir stebėti, bet ir tapti tikru ugdytoju. Klaidos ir vos spėti laiku atlikti darbai yra mokymosi proceso dalis: kantrybė, išmintis ir humoro jausmas tikrai pravers – koks pasisekimo jausmas vėliau apims!

JŪSŪ, KAIP SUAUGUSIO VADOVO, VAIDMUO

Nesvarbu, su kuria amžiaus grupe dirbate, jūsų, kaip suaugusio vadovo, vaidmuo yra labai svarbus.

Jūsų užduotis nėra primesti savo projekto idėjas, viską pačiam – ar su kitais suaugusiais – suorganizuoti ir pakviesti jaunimą prisijungti prie vieno ar dviejų projekto veiklų. Taip pat negalite ir visko palikti savieigai ir tiesiog nesikišant stebėti, kas nutiks. Jūsų vaidmuo susideda iš šių aspektų:

Užmegzti partnerystę

Skautiškas projektas siejamas su jaunuolio ir jūsų, suaugusio vadovo, partneryste. Šis ryšys turi būti paremtas abipusiu pasitikėjimu ir pagarba.

Nukreipti įgyvendinamų projektų link

Jums reikės nukreipti jaunuolius, kad jie pasirinktų projekto idėjas, kurios įvykdomos ir gali būti įgyvendintos, jei visi dės pastangų.

Įtraukti tobulėjimo galimybių

Jums reikės į bendras projekto idėjas įtraukti tobulėjimo galimybių, kad kiekvienas jaunuolis galėtų tobulėti įvairių ugdymo tikslų link.

Užtikrinti ugdymo progresą

Jūsų pareiga nuolat prisiminti skautiško projekto paskirtį: tai kiekvieno jaunuolio progresas jo ugdymo tikslų link, paremtas įvairiomis projekto suteikiamomis patirtimis.

Užtikrinti sėkmingą rezultatą

Priklausomai nuo projekto pobūdžio, skautiško projekto metu taip pat turėtų būti pasiekta keletas tikslų. Jūsų pareiga yra atminti bendrą projekto vaizdą ir visada siekti sėkmingo rezultato (pvz., sėkmingai numatytu būdu pasitarnauti bendruomenei, užbaigti žygį ir t. t.). Svarbūs tiek ugdymo uždaviniai, tiek projekto tikslai.

Naudoti skautų priesakus kaip praktinį gyvenimo būdą

Tikėtina, kad pakeliui susidursite su nesutarimais. Todėl yra svarbus praktinis gyvenimo būdas, paremtas skautų įžodžiu ir priesakais, nusakančiais asmens teises ir pareigas bei jaunimo pasiryžimą stengtis to laikytis.

Kuo geriau panaudoti visus skautiškojo metodo elementus

Projektinė veikla leidžia išnaudoti visą skautiškojo metodo potencialą (anksčiau minėtas praktinis skautų įžodžio ir priesakų laikymasis yra tik vienas iš skautiškojo metodo elementų). Tačiau automatiškai pritaikyti visų elementų nepavyks – jums teks peržiūrėti projektą ir nustatyti, kaip galite sustiprinti įvairių elementų naudojimą. Tai darydami galite atrasti naujų būdų vieneto veiklai pagerinti.

Palaikyti motyvaciją ir teikti paramą

Turėsite remti jaunimą jiems įgyvendinant projektus. Tikriausiai kai kurie aspektai jaunuoliams labiau patiks, kiti – mažiau. Jums teks sugalvoti, kaip mažiau malonius – bet būtinus – projekto aspektus paversti labiau įkvepiančiais. Turėkite omenyje, kad dažnai, įpusėjus projektui ir jaunimui atsiliekant nuo grafiko, gali kilti noras viską atlikti pačiam. Tokiais atvejais jūsų užduotis yra ne pakeisti jaunuolius, bet padėti jiems pasiekti tikslą iš naujo motyvuojant ar, jei būtina, padedant išspręsti sunkumus. Atpildas už pasiekimus greitai užgoš iškilusius sunkumus. Reikia turėti šiek tiek patirties, norint nuspręsti, ko jaunimas gali pasiekti. Todėl visada verta remtis mažomis pergalėmis nei bandyti grąžinti entuziazmą po didelės nesėkmės!

IŠ KO SUSIDEDA SKAUTIŠKAS PROJEKTAS?

Tolimesniuose puslapiuose aprašyti projekto etapai ir kiekvieno etapo žingsniai bei pateiktas projekto pavyzdys.

Projekto pavyzdys paremtas realiai vykdytu 14–17 metų skautų projektu.

Šiame leidinyje aprašytas sėkmingas projektas neįvyksta pernakt – suaugusiam vadovui prireikė metų, kad padėtų naujai suburtai jaunuolių grupei veikti pagal skautiškąjį metodą.

Palaipsniui, vykdant įvairius trumpalaikius projektus, dažniausiai gamtoje, besivystant komandiniam jausmui, jaunuolių grupė galiausiai tapo glaudžia, dinamiška komanda.

Nebūtina pradėti nuo tokios trukmės ir tokio sudėtingumo projekto, koks aprašytas šiame leidinyje. Jis pateiktas tik kaip iliustracija, jog projektinė veikla gali būti gausi tobulėjimo patirčių.

7 SKAUTIŠKO PROJEKTO ETAPAI

1

KOKS PROJEKTAS?

1 žingsnis: Metas svajoti

Diskusijos skiltyse, ką jaunimas norėtų nuveikti.

2 žingsnis: Pasidalyti idėjomis su visu skautišku vienetu

Pasidalyti skilčių idėjomis ir jas aptarti vienetė.

3 žingsnis: „Iššifruoti“ idėjas

Aptarti su vienetu, kas išsakytose idėjose tikrai svarbu jaunimui.

4 žingsnis: Pasiiekti sutarimą

Vienetui sukurti projektą, įtraukiant tai, kas idėjose buvo įvardyta kaip svarbu ir sujungiant jas sutartam projekto tikslui (pvz., išvyka į X nuveikti Y).

2

TOBULĖJIMO GALIMYBIŲ INTEGRAVIMAS

(Ši etapą atlieka suaugusių vadovų komanda)

1 žingsnis: Įvertinti sudėtingumo lygį

Apsvarstyti ir, jei reikia, pakeisti aspektus, kurie yra per sudėtingi, neįvykdomi, per brangūs.

2 žingsnis: Sudaryti projekto planą

Preliminariai įvertinti, kokios tobulėjimo galimybės galėtų būti įtrauktos, kad praturtintų projekto planą.

3 žingsnis: Apgalvoti tobulėjimo galimybes

Išnagrinėti projekto planą, atsižvelgiant į tobulėjimo galimybes.

4 žingsnis: Kuo geriau išnaudoti skautiškąjį metodą

Pagalvoti, kaip geriausiai išnaudoti skautiškąjį metodą.

5 žingsnis: Kuo geriau išnaudoti dinamiką

Pagalvoti, kaip geriausiai išnaudoti skautiško vieneto dinamiką.

3

PLANAVIMAS

1 žingsnis: Pristatyti praturtintą projektą skiltininkų tarybai

Darbas su skiltininkais.

2 žingsnis: Organizacinių aspektų ir grafiko derinimas

Surašyti viską, ką būtina atlikti ir kada.

3 žingsnis: Numatyti biudžetą

Sudaryti pirminį biudžetą.

4 žingsnis: Pasiskirstyti pareigomis ir užduotimis

Nustatyti įvairias atsakomybes.

4

PASIRUOŠIMAS

1 žingsnis: Aptarti 3 etapą su vienetu

Pristatyti praturtintą projektą visam vienetui.

2 žingsnis: Priderinti asmeninius ugdymo tikslus prie užduočių

Nukreipti jaunuolius į tas pareigas ir užduotis, kurios atitinka jų pomėgius ir kelia asmeninio tobulėjimo iššūkių.

3 žingsnis: Išmokti atlikti darbą

Padėti jaunuoliams įgyti reikiamų žinių ir įgūdžių.

4 žingsnis: Tam tikros užduotys suaugusiems vadovams

Stebėti procesą ir spręsti aspektus, kurie yra už jaunimo galimybių ribų.

5

ĮVYKDYTI PROJEKTĄ – „DIDYSIS ĮVYKIS“

1 žingsnis: Įvykdyti projektą

6

PAŽANGOS ĮVERTINIMAS IR SUVOKIMAS

1 žingsnis: Įvertinti projektą ir kiekvieno asmens pažangą

Vienetui įvertinti, kas pavyko, o kas nelabai, aptarti įsimintinus momentus ir nesėkmes. Nustatyti, ką jaunuoliai gavo iš projekto ir kiek kiekvienas sugebėjo patobulėti.

2 žingsnis: Pripažinti pažangą

Oficialiai pripažinti kiekvieno jaunuolio padarytą pažangą.

7

ŠVENTĖ!

1 žingsnis: Aptarti dvasines vertybes

Organizuoti laiką dvasinei jaunimo patirčių refleksijai.

2 žingsnis: Suorganizuoti šventę

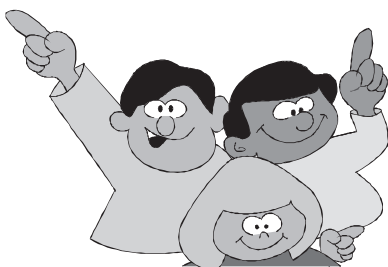
Suorganizuoti šventę (pvz., tėvų vakarą) su užkandžiais, nuotraukų paroda ar skaidrių pristatymu arba kitaip pažymėti ir atšvęsti

projektą.

1 ETAPAS. 1 ŽINGSNIS – METAS SVAJOTI KOKS

PROJEKTAS? → Pakvieskite jaunimą padirbėti jų skiltyse ir aptarti idėjas, ką jie tikrai norėtų nuveikti. Iš anksto informuokite skiltininkus, kad šie paskatintų smegenų šturmą, kurio metu kiekvienas skilties narys gali siūlyti idėjas. Skiltininkai turėtų paskatinti skiltis aptarti idėjas ir padėti išsirinkti vieną ar dvi. Skiltininkai taip pat gali reikšti savo idėjas, tačiau neturėtų dominuoti skilties diskusijoje. Skiltininkams būtina užsirašyti išsakytas idėjas.

- Galite jaunuoliams padėti sukurti paprastą kriterijų sąrašą. Pasiūlytų kriterijų tikslas yra:
- padėti pereiti nuo idėjų, atspindinčių specifinius pomėgius ar gebėjimus, prie skirtų didesnės grupės poreikiams ir pomėgiams;
 - padėti apmąstyti, ko galima projektu pasiekti (pvz., kaip projektas gali prisidėti prie pasaulinės gerovės);
 - nukreipti nuo pasikartojančių galimybių, kurias galima gauti kitur.

Tobulėjimo galimybės
Metas svajoti:

- Intelektinės: kūrybinis mąstymas / vaizduotė;
- Socialinės: bendravimo įgūdžiai (išmokti išsakyti savo mintis ir išklausti kitų); geresnis vienas kito pažinimas.

KRITERIJAI	PROJEKTO IDĖJOS		
	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3
Ar tai yra kažkas, - kur mes visi galėtume aktyviai dalyvauti?			
- ką mes tikrai: norėtume daryti, laikome iššūkiu, laikome praturtinančiu ir naudingumu?			
- ko mes šiaip nedarytume mokykloje, klubuose ar su šeima?			

Kriterijų sąrašas turėtų būti paprastas. Jaunuoliai neturėtų gaišti, bandydami sukurti idealų projektą. Kodėl, pamatysite 3 etape.

→ Duokite terminą, iki kurio reikia pateikti idėjas, pvz., 15 minučių naujiems vienetais arba jaunesniesiems skautams ar iki kitos sueigos vienetais, kurie nori rimčiau apsvarstyti savo idėjas.

Galimi sunkumai

Ką daryti, jei mažai tikėtina, kad jaunuoliai pateiks kokių nors idėjų?

Pabandykite suprasti, kodėl taip manote. Ar jie nepakankamai vieni kitus pažįsta? Ar jie turi idėjų, bet drovisi jas išsakyti? Ar jiems reikia pateikti veiklos pavyzdžių, kad galėtų pradėti diskutuoti?

Priklausomai nuo jūsų supratimo ir žinių apie jaunuolius, jūs galite:

- pasidomėti, ar jūsų organizacija neturi parengusi pateikčių, filmukų, leidinių ar pan. apie įdomius kitų vienetų vykdytus projektus – peržiūrėję paskatintumėte susidomėjimą ir diskusiją.
- pasiūlyti keletą savo idėjų, kurios, manote, gali juos sudominti. (Nepamirškite, tai tik laikina priemonė, kol jaunuoliai ims siūlyti savo idėjas.)
- pradėti nuo fizinio pobūdžio žaidimo, susijusio su jūsų projekto idėja, pvz., išvykos simuliacija ar pan. Išnaudojus fizines jėgas, galite pasinaudoti veiklos sukeltu jauduliu ir paklausti, ar jiems patiktų tikra išvyka.

- artimiausiu metu skirti jaunuoliams laiko ir padėti geriau vienas kitą pažinti bei sukurti pasitikėjimo savimi ir kitais aplinką. Įsitikinkite, kad jaunuoliai žino, jog jums apskritai įdomios jų idėjos. Galite suorganizuoti nedidelį jaunimo forumą, skirtą jaunimo problemoms ar bendruomenės sunkumams aptarti. Vėliau galėsite paklausti, ką jaunimas siūlytų situacijai pagerinti.
- pasinaudoti neformalia aplinka ir įsiklausyti į jų pokalbius. Taip sužinosite, kas jiems įdomu ar kas jaudina.

2 ŽINGSNIS – PASIDALYTI IDĖJOMIS SU VISU SKAUTIŠKU VIENETU

Yra daug būdų paskatinti jaunuolius dalytis savo idėjomis su vienetu.

- Pasiūlykite surašyti savo idėjas ant popieriaus lapų ir suklijuokite juos ant sienos arba paskleiskite ant grindų; arba pasiūlykite perteikti sumanymus piešiniais; arba suvaidinti juos, kai reikia atspėti, koks buvo sumanymas. Taip pat galite paminėti įvairius pristatymo būdus ir leisti jiems patiems nuspręsti.

Tobulėjimo galimybės

Dalijantis idėjomis:

- Intelektinės ir socialinės (psichosocialinės): atvirumo ir tolerancijos kitiems ugdymas (supratimas, kad ir kiti turi gerų idėjų); priklausymo didesnei visumai – vienetui – jausmo skatinimas.

Šifruojant idėjas:

- Intelektinės ir emocinės (psichoemocinės): gebėjimo analizuoti idėją ir rasti, kas joje asmeniškai svarbu, ugdymas; pasitikėjimo savimi skatinimas išsakant, kas asmeniškai svarbu ar jaudina;

Socialinės:

- Konstruktyvaus kontakto su kitais jaunuoliais ir su suaugusiais vadovais formavimas.

3 ŽINGSNIS – „IŠŠIFRUOTI“ IDĖJAS

Atminkite, kad suteikėte visą laisvę jaunuolių vaizduotei. Tikėtina, kad idėjos varijuos nuo paprastų, kasdienių iki neįmanomų. Tai visiškai normalu!

Kartais tai, ką jaunuoliai pradžioje sakosi norintys veikti, yra mažai susiję su tuo, kas jiems iš tikrųjų svarbu. Jūsų užduotis yra išsiaiškinti, kas slypi už to, ką jie sako.

- Paskatinkite skiltis paaiškinti savo idėjas. Tegul diskusija būna laivo pobūdžio, bet įsitikinkite, kad jaunuoliai jaučiasi išklausyti.
- Išgirskite, kas jiems atrodo svarbu, ir paskatinkite diskusiją. Pavyzdžiui, jei skiltis nori kirsti žemyną jodami ant asilo (!), ar svarbiausia jiems čia pasirodė kažko visiškai naujo atradimo idėja, ar neįprastas keliavimo būdas, ar sąlytis su gyvūnais?

Learning opportunities...

Ieškant sutarimo:

- Intelektinės: kūrybinio mąstymo skatinimas, ryšių tarp skirtingų idėjų ieškojimas;
- Socialinės: supratimo apie demokratiją, kurios pagrindu veikia vienetas, stiprinimas. Nėra varžymosi, kurios komandos sumanymas „laimės“ (kiti tokiu atveju jaustųsi „pralaimėję“). Visos komandos prisideda prie bendro projekto – nei vienos komandos pagrindinis sumanymas nėra ignoruojamas; skatinamas priklausymo didesnei visumai – vienetui – jausmas.

4 ŽINGSNIS – PASIEKTI SUTARIMĄ

- Apibendrinkite pagrindines mintis, kurios jums pasirodė kaip svarbios jaunuoliams.

Pavyzdys:

Viena skiltis norėjo surengti vaidinimą, kita – koncertą, trečia – jodinėti arkliais, ketvirta – keliauti.

- Kartu su jaunuoliais pagalvokite, kaip galima šias skirtingas idėjas sujungti į vieną projektą, kuris nustatytam laikotarpiui taptų vieneto projektu.

Pavyzdys:

Iš šių sumanymų buvo kilęs toks projektas: skilčių kelionė arkliais / mulais ir vežimais. Vienetas turėjo nukeliauti 200 km atstumą per dvi savaites, pakeliui įvairiuose kaimeliuose rengdami muzikinius pasirodymus.

Galimi sunkumai

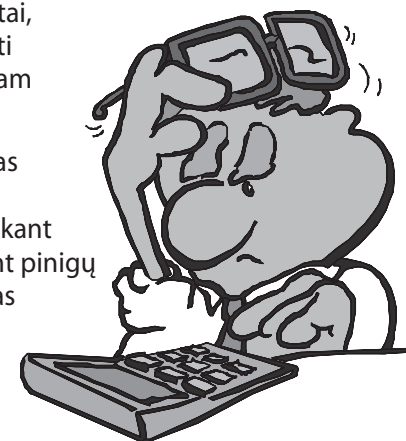
Ką daryti, jei tikėtina, kad projektas bus per brangus?

Kiekvienas projektas kažkiek kainuos. Jei numatomos projekto išlaidos smarkiai viršija sumą, kurią galite surinkti racionaliomis pastangomis, galite tai atvirai aptarti su jaunimu ir rasti kompromisą.

Pagrindinis projektinės veiklos ugdomasis aspektas yra tai, kad jaunimas gali pasiekti kažko neįprasto, tačiau tam prireiks jų pastangų.

Savarankiškumo ugdymas reikalauja apsukrumo ir aktyvaus dalyvavimo, ieškant reikiamų išteklių, įskaitant pinigų užsidirbimą (lėšų rinkimas iniciatyvų metu ar atsitiktiniais darbais).

Kai kuriais atvejais tėvai gali ir nori prisidėti finansiškai. Jums gali kilti noras prašyti jų paramos, tačiau tėvai turėtų būti prašomi padengti tik dalį išlaidų, niekada – visų.

2 ETAPAS TOBULĖJIMO GALIMYBIŲ INTEGRAVIMAS

Visa tai, ką reikia nuveikti projektui paruošti ir įgyvendinti, sudaro veiklų planą. (Jame neįtrauktos kitos, su projektu nesusijusios veiklos, kurios taip pat svarbios, ypač, jei projektas numatytas vėlesniam laikui.)
Veiklų suteikiamos tobulėjimo galimybės ir tai, kaip jaunimas dalyvauja skilties ir vieneto gyvenime (t. y. bendras požiūris, atsakomybės ir pan.), sudaro asmeninio tobulėjimo pagrindą.

Šis etapas skirtas tik suaugusių vadovų komandai. Šie susitikimai vyksta ne įprastų skautiškų sueigų metu. Jūsų, kaip pedagogo, pareiga – peržiūrėti projektą pedagoginiu požiūriu ir užtikrinti, kad jis kiekvienam dalyviui suteiks daug tobulėjimo galimybių. Jei esate vienintelis vieneto vadovas, gali būti naudinga, pasitarus su aukštesniu regiono vadovu, pasikviesti kitų tos pačios amžiaus grupės vadovų ar kitų vieneto amžiaus grupių vadovų šiai užduočiai atlikti. Tai gali padėti sukurti naujų idėjų, išsiaiškinti problemas ir sudėlioti jūsų mintis.

1 ŽINGSNIS – ĮVERTINTI SUDĖTINGUMO LYGĮ

Dauguma projektų turės aspektų, su kuriais jaunimas negalės pats susidoroti. Jūsų ir kitų suaugusių vadovų komandos pareiga – pasirūpinti šiais aspektais.

Skautiškas projektas pirmiausia yra jaunimo projektas.

Tai, kad jūs, suaugę vadovai, sprendžiate kai kuriuos klausimus, neturėtų užgožti jaunimo projekto „nuosavybės“ jausmo. Projektas, kurį planuoja, ruošia ir viską organizuoja suaugusieji, o jaunimas tiesiog atvyksta į pagrindinį renginį, nėra skautiškas.

→ Peržiūrėkite projekto idėją ir nustatykite, kurie aspektai, jei tokių yra, per sudėtingi jaunuolių gebėjimams.

Projektas turėtų būti iššūkis ir kiekvienam dalyviui, ir visam vienetai. Tačiau tai, ką reikia nuveikti, norint projektą įgyvendinti, neturėtų smarkiai viršyti jaunimo galimybių ir kelti nesėkmės pavojų.

→ Aptarkite projektą su vadovų komanda. Nuspręskite, kaip pakeisti aspektus, kurie atrodo neįgyvendinami.

Pavyzdys:

Tai neįvyks nemokamai! Ar realu, kad jaunimas surinks pakankamai lėšų? Ar edukacinė projekto vertė yra verta pastangų?

→ Išsiaiškinkite, kuriuos uždavinius teks įgyvendinti vadovų komandai, o kurie – įveikiamas iššūkis jaunimui.

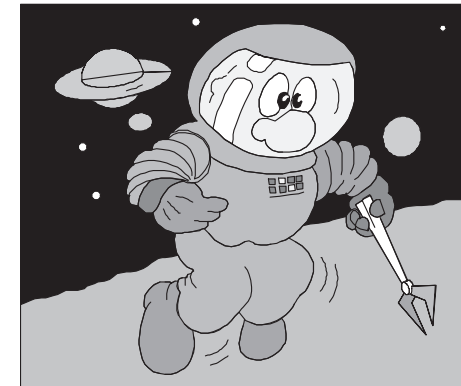
Suaugusių vadovų darbai

Kelionė arkliais ir vežimais

- Rasti arklių ir vežimų, susiderėti dėl kainos.
- Suderinti su vietos valdžia.
- Suderinti stovyklavietes šalia kaimų, kuriuose bus rodomi pasirodymai.
- Peržiūrėti saugumo priemones.
- Pasirūpinti draudimu.
- ...

Galimi sunkumai

Ką daryti, jei projekte yra aspektų, kuriuose nei vienas iš vadovų neturi patirties / kompetencijos?

Tikėtina, kad planuojamuose projektuose bus sričių, kurių jūs visai neišmanote, niekada nebandėte ar kurios galbūt visai jūsų nedomina!

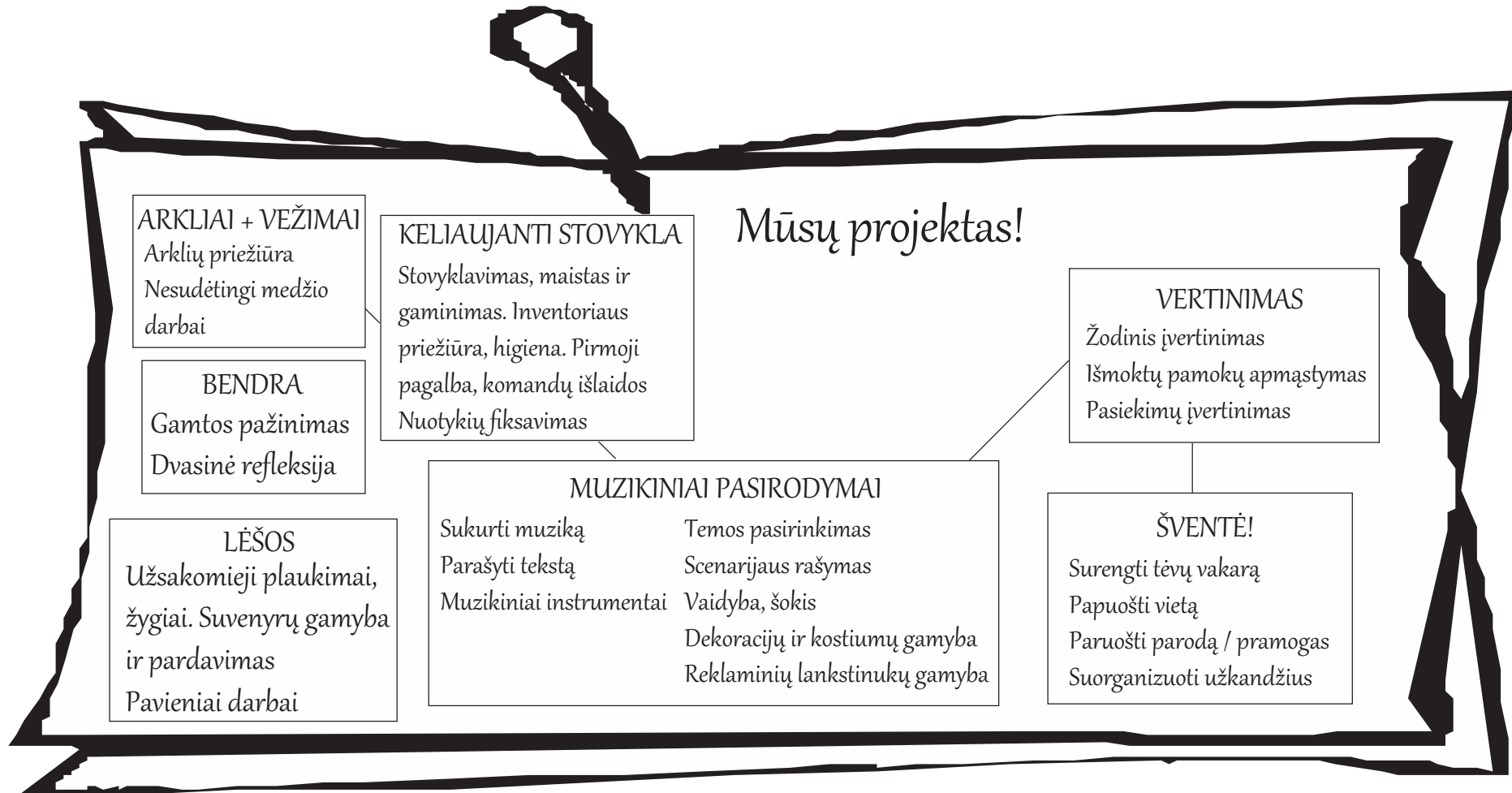
Jums nereikia būti visų sričių ekspertu ar domėtis lygiai tokiais pat dalykais kaip jaunimas.

Tačiau jums reikės rasti žmonių, turinčių kompetencijos šiose srityse ir norinčių padėti jaunuoliams įgyti žinių ir patirties. Šie žmonės taip pat turi būti pakankamai kvalifikuoti, kad užtikrintų saugumą.

2 ŽINGSNIS – SUDARYTI PROJEKTO PLANĄ

Kai įsitikinsite, kad projektas yra įgyvendinamas, reikės peržiūrėti įvairius aspektus pedagoginiu požiūriu.

→ Gali būti naudinga nuspiešti projekto eigą. Surašykite raktinius žodžius, atspindinčius pagrindinius projekto komponentus (pvz., arkliai + vežimai, keliaujanti stovykla, muzika + vaidinimas, lėšų rinkimas ir pan.).

3 ŽINGSNIS – APGALVOTI TOBULĖJIMO GALIMYBES

- Pasižymėkite, kokias tobulėjimo galimybes gali suteikti projektas ir kaip jos padės jaunimui tobulėti pagal jūsų organizacijos patyrimo laipsnių sistemą.

Pavyzdys:

Suaugę vadovai peržiūrėjo projekto planą ir kiekvieną užduotį, kad išsiaiškintų, kokios gali būti tobulėjimo galimybės. Po to jie apgalvojo, kaip šios galimybės atitinka amžiaus grupės ugdymo tikslus. Kadangi nerealų, jog kuris nors jaunuolis patobulės visose srityse, tai padėjo vadovams įvertinti kiekvienos užduoties ugdomąjį potencialą.

KĄ REIKIA ATLIKTI?

PROJEKTO UŽDUOTIS Nr.

TOBULĖJIMO GALIMYBĖS, atsižvelgiant į ugdymo tikslus

Ugdyti gebėjimą:

ARKLIŲ PRIEŽIŪRA

- Žinoti, ko ir kada jiems reikia, ką jie mėgsta būti, gerti, kada ir kaip ilsėtis; kas juos gąsdina, ramina; kas žeidžia; kokie pagrindiniai vaistai; ką daryti nelaimės metu; kokios yra nespécializuotos pagalbos ribos, kur rasti specialistą, jei reikės; kaip įgyti gyvūno pasitikėjimą.
- Įgyti reikiamų įgūdžių.
- Atsakingai pritaikyti įgūdžius.
- Gebėti susikalbėti su dailidėmis ir pan.

- Gyventi aktyvų gyvenimą, atrandant ir palaikant hobį ar sportą.
- Analizuoti ir vertinti situaciją, apgalvoti galimybes, pasirinkti tinkamą sprendimą ir jį įgyvendinti.
- Mąstyti analitiškai ir kūrybiškai, siekiant įveikti kliūtis.
- Susidoroti su kasdienėmis emocijomis.
- Aktyviai domėtis profesijos galimybėmis (pvz., veterinarija).
- Asmeninėmis pastangomis prisidėti prie bendro tikslo.
- Rūpestingai ir atsakingai elgtis su kitais.
- Atsiriboti nuo asmeninės patirties ir atsiverti dvasiniam tobulėjimui.

- Kai kuriems jaunuoliams reikėtų išmokti arklių priežiūros pagrindų.
- Kai kuriems reikėtų išmokti pagrindinių medžio darbų, gal prireikus galėtų sutaisyti vežimą.
- Kai kuriems reikėtų dirbti kartu kuriant tekstus ir muziką, tobulinant grojimo instrumentu įgūdžius.
- Kai kuriems reikėtų išmokti, kaip gaminti dekoracijas ir rekvizitą.
- Kai kuriems gali būti įdomu siūti kostiumus.
- Kai kuriems reikėtų paruošti valgiaraštį: sudaryti meniu, išsiaiškinti, kokį maistą reikėtų vežtis, o ką galima įsigyti kelionės metu; kaip apsaugoti gendančius produktus; išsiaiškinti kiekius; atsižvelgti į mitybos ypatumus ir pan.
- Kietiems reikėtų išmokti pirmosios pagalbos nedidelių nelaimingų atsitikimų atvejams ir įsigyti reikiamų priemonių; atsižvelgus į planuojamą maršrutą sužinoti pagalbos tarnybų telefonus, jei nutiktų rimtesnių įvykių.
- Kai kuriems reikėtų pasirūpinti stovyklavimo inventoriu: apskaičiuoti, kiek inventoriaus ir medžiagų prireiks; susisiekti su asmeniu, atsakingu už vieneto inventorių, ir išsiaiškinti, ar galima pasiskolinti trūkstamus daiktus.
- Kiekvienam reiktų apgalvoti, ką būtų galima pasiskolinti ir kaip uždirbti reikiamų lėšų!

→ Klausimas, kurį reikia apgalvoti:

- Ar dar yra projekto sričių, kurias reikėtų patobulinti ugdymo atžvilgiu?

Pavyzdys:

Vadovams, apsvarsčius visas tobulėjimo galimybes, paaiškėjo, kad projekto metu nelabai skatinamas pilietiškumas.

Vadovų komanda aptarė, kaip būtų galima įtraukti šį aspektą į projektą. Diskusijos metu buvo prisiminta, kad jų skautiška organizacija paskelbė narkotikų prevencijos kampaniją.

Nacionalinė vadovybė neseniai išsiuntė jaunuoliams informacinius lankstinukus. Tačiau paaiškėjo, kad vieneto jaunuoliai jau mokykloje buvo išmokę, kaip atrodo skirtingos narkotikų rūšys ir kaip jos pažeidžia kūną bei protą. Nuo to laiko narkotikų tema vienetu nebuvo nagrinėta. Dar po kelių svarstymų vadovai sugalvojo, ką aptarti su vienetu.

Pasitarus su vienetu nutarta, kad vaidinimas bus apie jaunuolį, susiduriantį su įvairiais sunkumais ir tampantį narkomanu, bei apie tai, kaip jis įveikia priklausomybę.

Pagrindinis pilietiškumo aspektas šiame projekte būtų padėti žiūrovams suprasti, kodėl jaunuolį iš viso patraukė narkotikai. Su jaunuoliais buvo svarbu aptarti sunkumus, su kuriais jie gali susidurti, ir kur ieškoti pagalbos, kad problemos būtų išspręstos konstruktyviai. Norėdami parengti gerą vaidinimą, jaunuoliai turės surinkti duomenų apie savo bendruomenę. Vienetui reikėtų sužinoti daugiau apie psichologinį bendraamžių spaudimą, patyčias mokykloje, sunkumus šeimoje, paauglių depresiją ir t. t. Jie taip pat galėtų susisiekti su sveikatos apsaugos institucijomis ir priežiūros centrais. Jaunuoliai galėtų neformaliai apklausti žmones, įveikusius priklausomybę.

Jaunuoliai galėtų ne tik įgyti žinių apie narkomanijos problemas, bet ir užmegzti ryšių už bendruomenės ribų, įsijausti į socialiai atskirtų žmonių padėtį, patobulinti apklausos įgūdžius ir t. t.

Pats etiudo vaidinimas ant scenos gali suteikti galingos patirties (geriau pažinti save, geriau suprasti problemas nei tiesiog „žinoti apie jas“).

→ Kitas klausimas, kurį reikia apgalvoti:

- Kokias tobulėjimo galimybes galima suderinti su lėšų pritraukimo iniciatyvomis? Lėšų pritraukimo veikla gali suteikti daug tobulėjimo galimybių, tokių kaip žinios, įgūdžiai, būdo bruožai – tai priklauso nuo veiklos pobūdžio. Iš esmės ši veikla padeda ugdyti savarankiškumą ir atsakomybę. Ji gali pasitarnauti ugdant pagarbą darbo vertei. Ji gali paskatinti bendrumo jausmą, ryšius bendruomenėje, domėjimąsi profesijos galimybėmis ir t. t.

Pavyzdys:

Kai kurie jaunuoliai išsakė norą imtis įvairių meninių veiklų. Galima ugdyti kūrybiškumą ir apsukrumą, mokantis gaminti ir pardavinėti dekoruotus marškinėlius, namų puošybos daiktus iš perdirbtų medžiagų ir pan.

4 ŽINGSNIS – KUO GERIAU IŠNAUDOTI SKAUTIŠKĄJĮ METODĄ

Turėkite omenyje, kad projektas tik tada yra skautiškas, jei visiškai remiasi skautiškoju metodu⁴.

Nepaisant akivaizdžių žinių ir įgūdžių, gaunamų veiklos metu, tik skautiškas metodas ir jo dinamiškumas vienete nulems, ką iš tikrųjų jaunimas gaus iš skautybės. Kitaip tariant, jei tai, ką jaunuoliai veikia (turinys), padeda jiems tobulėti ugdymo tikslų link, tai skautiškas metodas ir vieneto dinamika prisideda siekiant ne tokių akivaizdžių ugdymo tikslų – jie nukreipti į tai, kaip jaunuoliai gyvena vienete (procesą). Tai ypač aktualu ugdant savybes, susijusias su jausmais ir emocijomis, santykiais ir būdo bruožais.

→ Įvertinkite projektą iš šios perspektyvos – kuo geriau panaudoti ugdymo įrankius, iš kurių susideda skautiškas metodas.

→ Klausimas, kurį reikia apgalvoti:

- Kaip projektas gali padėti kuo geriau išnaudoti įvairias priemones, sudarančias skautiškąjį metodą?

⁴ Pasaulinio skautų biuro leidinys „Skautybė: ugdymo sistema“ plačiau nagrinėja skautiškąjį metodą.

TRUMPAI APIE TAI, IŠ KO SUSIDEDA SKAUTIŠKASIS METODAS

- Skautų priesakai

Reikia padėti jaunuoliams pažinti, patirti, suprasti ir priimti skautų priesakuose slypinčias vertybes.

→ Klausimai, kuriuos reikėtų apgalvoti:

- *Ar tikrai praktiškai pasitelkiame skautų priesakus vieneto veikloje?*
- *Ar tinkamai pasinaudojame pasitaikančiomis akimirkomis ir padedame jaunuoliams apmąstyti jų poelgius ir patirtį?*
 - *Kaip galime šiuo projektu sustiprinti skautų priesakų laikymąsi?*

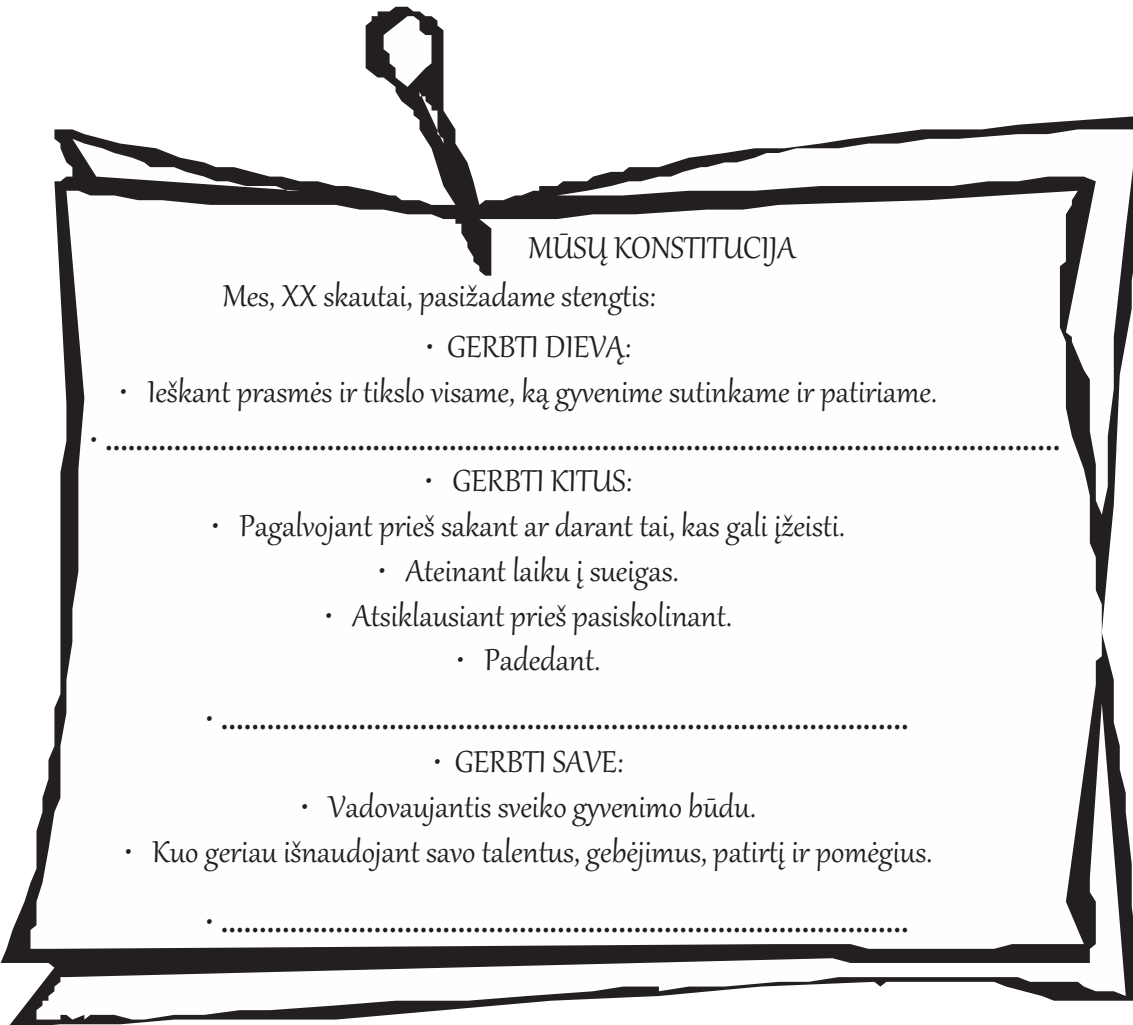
Pavyzdys:

Viename iš vienetų buvo aptarta ir ant plakato surašyta jo „Konstitucija“. Ji kabėjo sueigų vietoje ir buvo pasirašyta visų jaunuolių. „Konstitucija“ sudaryta visiems įsitraukus, kai buvo nagrinėjami įvairūs skautų priesakų aspektai ir jų reikšmė jaunuolių teisėms ir pareigoms vienete. „Konstitucija“ ateinančiais metais galėtų praversti vienetai kaip elgesio standartas.

Į skautų priesakų laikymąsi taip pat bus atsižvelgiama įvertinimo metu, siekiant padėti jaunuoliams apmąstyti, kaip jie projekto metu bandė vadovautis priesakuose glūdinčiomis vertybėmis ir pan.

- Įžodis

Reikia padėti kiekvienam jaunuoliui laikytis duoto pasižadėjimo stengtis gyventi pagal skautiškas vertybes bei tobulėti.

Pavyzdys:

Keletas naujokų dar nėra davę įžodžio. Galima su jais tai aptarti tada, kai vadovai 4 etapo – pasiruošimo – metu su jaunuoliais aptarinės asmeninius tobulėjimo planus. Kiek kiekvienas dėjo pastangų – tai būtų pagrindinis dalykas, kurį reiktų aptarti įvertinimo metu.

- Mokymasis veikiant

Visose ugdymosi srityse būtina tiesioginė jaunuolio patirtis, iš kurios gaunama žinių, įgyjama įgūdžių, formuojasi jų būdo bruožai.

→ Klausimai, kuriuos reiktų apgalvoti:

- Ar mes visiems jaunuoliams siūlome tinkamo lygio iššūkius?
- Ar mūsų projektas suteikia galimybę imtis iniciatyvos, daryti sprendimus ir prisiimti atsakomybę?

Pavyzdys:

Pradžioje vadovai turėtų surinkti šiek tiek informacinių leidinių apie projektui reikalingus praktinius įgūdžius ir žinias.

Jaunimas pats turėtų išsiaiškinti, kur rasti likusių informaciją ir ieškoti žmonių, kurie padėtų patobulinti įgūdžius. Tai reali kliūtis, kurią reikia išmokti įveikti!

Žinoma, vadovai būtų šalia, pasiruošę padėti išspręsti sunkumus, kol niekas neprarado pasitikėjimo savimi. Šiuo atveju vadovai turėtų ypač stengtis įtraukti tam tikrų savybių ugdymo tikslus: skiepyti atsakomybės jausmą, stiprinti skilties dvasią, akcentuojant būtinybę dirbti drauge ir pan.

- Skilčių sistema

Reikia padėti kiekvienam jaunuoliui:

- ugdyti savo asmeninius gebėjimus, sujungiant ir plečiant asmeninius įgūdžius, talentus ir patirtį;
- kurti konstruktyvius santykius su kitais jaunuoliais ir suaugusiaisiais, paremtus abipuse pagarba, pasitikėjimu ir parama;
- išmokti gyventi pagal demokratišką savivaldos modelį, bendradarbiaujant su suaugusiaisiais.

→ Klausimai, kuriuos reikėtų apgalvoti:

- *Ar reikėtų paskatinti kiekvieną skilties narį prisiimti skirtingą užduotį projekte, ar pamėginti 2–3 jaunuoliams duoti tą pačią užduotį?*
- *Ar skilties nariai pakankamai vienas kitą pažįsta, kad projekto metu galėtų kartu dirbti?*
- *Kaip galime padėti integruotis naujokams?*

Pavyzdys:

Projekto metu pasitaikys tokių atvejų, kai jaunuoliai turės dirbti komandoje. Kiekvienas turėtų prisiimti savo atsakomybės sritį.

Tinka organizuoti skilties žygius, savaitgalio stovyklas, veiklą bendruomenėje ir pan., kurių metu jaunimas galėtų geriau vieni kitus pažinti, išmokti kartu gyventi ir išsiugdytų priklausymo grupei jausmą.

Reikia ieškoti galimybių pažinti ir kitų skilčių narius, kviečiant juos pagal pomėgius prisijungti prie darbo grupių.

Projekto metu būtų sudarytos progos jaunuoliams susitikti visam vienetui. Periodiniai įvertinimai, trumpalaikiai projektai gamtoje, kurie buvo suplanuoti anksčiau, pats muzikinis pasirodymas, galutinis įvertinimas ir pabaigos šventė – visa tai sudarytų galimybes dirbti kartu kaip vienetui.

- Simboliais paremta struktūra

Reikia padėti jaunuoliams plėtoti jų natūralius vaizduotės, nuotykių, kūrybiškumo ir sumanumo gebėjimus taip, kad:

- būtų skatinamas kiekvieno tobulėjimas;
- kiekvienas galėtų tapatintis su tobulėjimo kryptimis ir vertybėmis, slypinčiomis skautų priesakuose;

- kiekvienas būtų skatinamas ieškoti savo tapatybės, išbandant įvairias roles;
- būtų puoselėjama darna ir vienybė.

→ *Kam iš tikrųjų yra skirtas mūsų projektas? Kas galėtų lemti, kad jis jaunuoliams bus patrauklus?*

Pavyzdys:

Ankstesnėse amžiaus grupėse jaunuoliai buvo vadinti „skautais“.

Pasirinktas simbolinis pavadinimas: jis turi skatinti jaunuolius tobulėti patiriant nuotykius, akcentuojamas asmeninis ir grupės išlikimas. Sueigų vieta, skilčių pavadinimai, patyrimo laipsnių programa ir tai, kaip veikia vienetas – visa tai skirta šiai žinutei sustiprinti. Aptariamoje amžiaus grupėje pavadinimai ir vieneto veiklos forma yra pakeisti ir priderinti prie naujo jaunuolių brandos lygio.

Jaunuolius galima būtų vadinti skautais „bandytojais“ (pirmiausia nuotykiu ir drąsa), „pionieriais“ (statančiais kažką nepažįstamose teritorijose) ar kaip kitaip.

Ryškesniausias ugdymo aspektas – imtis veiksmo, kad praplėstum savo akiratį (atrastum naujas vietas, kitokius žmones, naują požiūrį į reiškinius ir t. t.). Pabrėžiama ir profesijų gausos atradimo svarba. Skirtingų atsakomybės sričių pavadinimai siejami su profesiniu pasauliu (pvz., skautas žurnalistas, skautas dailidė ir t. t.).

Vadovai, ieškodami simbolių projektui, sutaria rasti jų šalies žmonių, dariusių panašius dalykus, nuotraukų, žmogaus teisių chartijos plakatą ir pan. ir taip papuošti sueigų vietą.

Tikėtina, kad projektui pasibaigus jaunuoliai skiltims išsirinks naujus pavadinimus, susijusius su svarbiais projekto momentais, pvz., kaimo, kuriame įvyko kažkas ypatingo, pavadinimas, vaidinto personažo ar galbūt netgi vieno iš arklių vardas ir pan.

Trumpesniam projektui galima būtų rinktis simbolinį pagrindą, kuris pridėtų azarto, tačiau vis dar perduotų ugdančią žinutę (pvz., Taikos jūreiviai arba mitologiniai, gamtiniai, istoriniai ar kitos kultūros pavadinimai).

Pastaba: pagrindinė tema turi derėti su skautybės vertybėmis – simboliai neturėtų prieštarauti taikos siekiui, žmogiškumui, pagarbai kitiems ir pan.

- Santykis su gamta

Ryšys su gamtos pasauliu užtikrina jaunuolio tobulėjimą visose srityse.

→ Klausimas, kurį reikėtų apgalvoti:

- Koks gamtos vaidmuo mūsų projekte ir kaip tai lemia jaunimo tobulėjimą?

Pavyzdys:

Jaunuoliai praleistų dvi savaites lauke, stovyklaudami, rūpindamiesi arkliais ir pan. Pakeliui būtų sustojama patyrinti upių ir miškų. Puiki aplinka dvasinei refleksijai! Būtų organizuojamos įvairios veiklos, padedančios jaunimui atrasti dar nepastebėtas gamtos sritis. Vėliau vadovai paragintų apmąstyti šių atradimų svarbą. Muzikinių pasirodymų vietose žiūrovams būtų pabrėžiama aplinkos apsaugos svarba. Bus pagaminta plakatų, skatinančių šiukšles mesti tik į šiukšliadėžes ir perspėjančių apie gaisro pavojų.

- **Asmeninis tobulėjimas**

Reikia padėti kiekvienam jaunuoliui atrasti vidinę motyvaciją:

- Prisiimti atsakomybę už savo tobulėjimą;
- Tobulėti sau priimtinais būdais ir individualiu tempu;
- Pastebėti padarytą pažangą.

→ Klausimas, kurį reikėtų apgalvoti:

- *Kaip šis projektas gali padėti kiekvienam jaunuoliui tobulėti asmeninių ugdymo tikslų link?*

Pavyzdys:

Vienas iš bendrų šios amžiaus grupės ugdymo tikslų yra pademonstruoti gebėjimą prisiimti atsakomybę už savo sveikatą. Asmeninis silpnos sveikatos jaunuolio tikslas būtų daugiau dėmesio skirti raumenų lavinimui ir ištvermei. Vadovai, siekiantys padėti jaunuoliams suderinti asmeninius tobulėjimo tikslus su veiklomis, kurias reikia nuveikti projekto metu (4 etapo 2 žingsnis), šiam jaunuoliui turėtų pasiūlyti įsitraukti į kurias nors fiziškai sudėtingesnes užduotis.

- **Suaugusiųjų parama**

Reikia padėti kiekvienam jaunuoliui vystytis, sukuriant vertingus ugdančius suaugusiųjų ir jaunimo tarpusavio santykius, paremtus abipuse pagarba, pasitikėjimu ir asmenybės pripažinimu.

→ Klausimai, kuriuos reikėtų apgalvoti:

- *Kaip suaugusių vadovų komanda gali geriausiai suteikti paramą jaunimui?*
- *Ar galima patobulinti esamus aspektus, kad būtų suteikta geresnė pedagoginė pagalba?*

Pavyzdys:

Vadovų komanda labai gerai suprato, kad jų užduotis – parengti viską taip, kad jaunimas visokeriopai atsiskleistų pagal savo amžiaus grupės galimybes.

Jie bandė padėti skiltims veikti kuo savarankiškiau bei ieškojo progų geriau pažinti kiekvieną jaunuolį. Su kiekvienu jaunuoliu jie elgėsi kaip su vertu pasitikėjimo ir pagarbos, bet nevengė nurodyti priimtino elgesio ribų, kai tai buvo būtina. Projektas suteikė daug neformalaus vadovų ir jaunimo bendravimo progų. Darbų, kuriuos reikėjo atlikti, įvairovė taip pat padėjo vadovams nukreipti jaunuolius į jiems įdomias sritis ir skatino siekti asmeninių tobulėjimo tikslų.

5 ŽINGSNIS – KUO GERIAU IŠNAUDOTI DINAMIKA

Bendraja prasme dinamiką galima apibrėžti kaip jėgą, sukuriančią energiją ir kintančią kiekvienoje situacijoje.

Skautiškame vienete dinamika pasireiškia keturių pagrindinių skautiškojo metodo elementų praktiniu poveikiu mokymosi procese (sąmoningo ir nesąmoningo mokymosi). Šie keturi elementai yra 1) ugdymo tikslai, 2) veikla, 3) vieneto struktūra ir funkcionavimas ir 4) gyvenimas grupėje.

Trumpai apžvelkime šiuos aspektus:

Ugdymo tikslai

Tai, ką jūs norite padėti jaunuoliams įgyti (žinios, įgūdžiai ar asmeninės savybės) vienoje ar keliose asmeninio vystymosi sričių (fizinėje, intelektinėje, emocinėje, socialinėje ir dvasinėje).

• Veikla

Visa tai, ką jaunimas veikia, yra suplanuota veikla (pvz., stovyklos, paslaugos bendruomenei ir pan.) ir neformali veikla (pvz., pokalbiai, valgymas kartu ir pan.).

• Struktūra ir funkcionavimas

Yra visa tai, kas susiję su tuo, kaip skautiškas vienetas yra sudarytas ir kaip veikia. Tai apima:

- Struktūrą: įsivaizduokite schemą, iliustruojančią jūsų vieneto struktūrą. Joje jūs atstovautumėt suaugusių vadovų komandai, taip pat būtų pavaizduotos įvairios skiltys, pavaldumo ryšiai, skirtingos sueigos, skirtos įvairiems tikslams, ir pan.

Visa tai atspindi struktūrą, kuria naudojatės jūs ir jaunuoliai.

Tai, kaip vienetas sudarytas ir kaip veikia, turi padėti siekti ugdymo tikslų. Tačiau praktiškai taip gali nenutikti. Pavyzdžiui, vienetas, kuris sudarytas taip, kad veiktų kuo efektyviau, gali stokoti kūrybiškumo ir atvirksčiai.⁵

- Skautiškojo metodo taikymą – tai, kaip praktiškai vienetė naudojami įvairūs skautiškojo metodo elementai. Pavyzdžiui, kaip jaunimas veikia skiltyse ir kaip vienetė; kada ir kaip jaunimas duoda žodį; suaugusių vadovų komandos pedagoginio vaidmens pobūdis.
- Vieneto „kultūrą“: jo tradicijas, dėmesį tam tikroms vertybėms, kiek sprendimai priimami centralizuotai, kiek balsuojant, ar skiltininkai yra skiriami, ar išsirenkami ir kokiais kriterijais remiamasi ir pan.
- Išteklių lygį:
 - žmogiškųjų: suaugusių vadovų galimybės ir kiekis, kiti suaugę pagalbininkai bendruomenėje, organizacijos paramos struktūra ir pan.;
 - infrastruktūros: pvz., sueigų vietos. Sueigos gamtoje turės kitokį poveikį nei mokyklos kieme; laikinose, skolinamose patalpose vykstančios sueigos vyks kitaip nei pastovioje, vieneto apipavidalintoje sueigų vietoje. Praktiškai ir finansiškai galite neturėti didelio pasirinkimo, bet turėkite omenyje, kaip tai veikia ugdymo procesą;

⁵ Plačiau galite pasiskaityti Pasaulinio skautų biuro leidinį „Argos: pažinti organizacijos „kultūrą“.

- laiko: pvz., sueigų dažnis ir trukmė, suaugusių vadovų galimybės dalyvauti ir t. t.;
- finansinių ir materialinių;
- ir t. t.

Pavyzdys:

Praeitais metais kai kurie jaunuoliai skundėsi, kad nepasitaikė progų aptarti dalykus, kurie, jų nuomone, vienetė neveikė. Vadovai suvokė, kad jaunimui reikia skirti dėmesio ir laiko per įvertinimo sesijas, kad jaunimas galėtų suteikti grįžtamąjį ryšį.

Kad tai nebuvo įvykdyta, kenkė jaunimo emociniam tobulėjimui. Taip nutiko dėl didėjančio nepasitenkinimo, pasitikėjimo savimi stokos, norint išsakyti savo jausmus ir emocijas. Šis nepasitenkinimas veikė grupės dinamikos kokybę (žr. žemiau).

- Gyvenimas grupėje

Tai visi aspektai, susiję su:

- grupės dinamika: kas vyksta vieneto narių sąveikos metu ir dėl sąveikos (pvz., visi žinome atvejų, kai „sunkų“ periodą išgyvenantis asmuo sugeba demotyvuoti visą grupę arba, priešingai, kai kas nors visus prajuokindamas išsklaido įtampą);
- santykiais tarp jaunimo (pvz., ar jie vieni kitus laiko artimais draugais, ar tik pažįstamais);
- santykiais tarp jaunimo ir suaugusių vadovų;
- bendruomenės dvasia: kiek grupė palaiko kiekvieną narį ir kiek kiekvienas prisideda prie grupės gerovės;

- priklausymo grupei jausmo lygiu (įskaitant ir naujokų integraciją);
- bendra vieneto „atmosfera“.

Pavyzdys:

Pagal susiklosčiusią tradiciją vienetas susitikdavo kas antrą savaitę, darbo dienos vakare. Deja dėl įvairių priežasčių vienetas galėdavo susitikti tik maždaug valandai. Vadovai pastebėjo, kad vis daugiau jaunuolių reguliariai neateina į sueigas. Pasitarus su vienetu buvo nuspręsta sueigas daryti kartą per savaitę, po pietų tą dieną, kai nereikia į mokyklą. Taip galima buvo skirti daugiau laiko veiklai gamtoje, neformaliai bendravimui ir labiau padėti integruotis naujokams. Taip vadovai ir jaunimas galėjo geriau vieni kitus pažinti ir pagerinti bendrą vieneto atmosferą. Po kelių mėnesių beveik niekas nebepraleisdavo sueigų!

Reikia nuoseklaus požiūrio

Tai, ko jaunimas išmoksta, priklauso ne tik nuo to, ką jie veikia. Tai, kas įgyjama skautaujant, taip pat priklauso nuo santykių su bendraamžiais ir vadovais. Nors ir mažiau pastebima, bet tai taip pat priklauso nuo to, kaip vienetas sudarytas ir kaip jis veikia.

→ Įvertinkite projektą skautavimo dinamikos vienete aspektu.

Iki šio momento jūs jau turėjote nustatyti konkrečius ugdymo tikslus, aiškiai suvokti, kaip veiklos padės jaunimui tobulėti ir kaip kuo geriau išnaudoti skautiškąjį metodą.

Tačiau ar susimąstėte, jog kartais vieneto funkcionavimo aspektai, bendras požiūris ar jaunimo artimesnio tarpusavio bendravimo skatinimas ir pan. gali nederėti su tuo, ko bandote pasiekti?

Net jei dabar nieko nepastebite, neatitikimai gali išaiškėti staiga projekto įvertinimo metu.

3 ETAPAS 1 ŽINGSNIS – PRISTATYTI PRATURTINTĄ PROJEKTĄ PLANAVIMAS SKILTININKŲ TARYBAI

Skiltininkų tarybą sudaro skiltininkai ir jūsų suaugusių vadovų komandos atstovai.

- Pristatykite papildytą projektą skiltininkams, jei reikia, paaškindite, kodėl reikėjo pakeisti kai kurias detales. Tai padės jiems susidaryti geresnį bendrą vaizdą, kas turėtų būti pasiekta projekto metu.
- Paskatinkite klausti ir kartu su skiltininkais raskite bendrą sutarimą.

Tobulėjimo galimybės (skiltininkams)

Pristatant papildytą projektą skiltininkų tarybai:

- Psichosocialinės: Suvokti savo besivystančią brandą, intensyviau bendraujant ir dalijantis atsakomybe su suaugusiais.
- Derinant organizacinius aspektus ir grafiką:
- Intelektinės: tobulinti vadybos žinias ir įgūdžius.

2 ŽINGSNIS – ORGANIZACINIŲ ASPEKTŲ IR GRAFIKO DERINIMAS

- Peržiūrėkite projekto planą ir nustatykite, ką reikia padaryti, norint pasiekti projekto tikslą. Būtinai viską protokoluokite!

Jei jūsų projektas gana sudėtingas, gali praversti paprasta knyga apie projektų valdymą.

- Jei projekto metu prireiks specifinės techninės pagalbos, sudarykite kvalifikuotų žmonių, kuriuos pažįstate ir kurie galėtų sutikti padėti, sąrašą (buvę skautai, tėvai, asmeniniai draugai, bendradarbiai ir t. t.). Jūsų skautiška organizacija taip pat gali turėti kokių nors pasiūlymų. Galėtų pagelbėti savanoriškos organizacijos, vietos valdžia ar netgi vietos verslo atstovai.
- Su skiltininkais sudarykite pirminį grafiką, pradėdami nuo pabaigos – t. y., kada turėtumėte pabaigti projektą. Taip nuo galo susirašykite pagrindinius terminus konkrečioms užduotims atlikti ir kokia tvarka jos turėtų būti atliktos. Reiktų atsižvelgti į laiką, kai jaunimas turės daugiau mokytis prieš egzaminus ar skirti laiko šeimai, kad nebūtų tikimasi per daug nuveikti tuo metu.

Būtina skirti laiko ir periodinėms pažangos įvertinimo sueigoms!

3 ŽINGSNIS – NUMATYTI BIUDŽETĄ

Kiekvienam projektui prireiks lėšų. Daugiau ar mažiau tiksliam biudžetui numatyti reikės šiek tiek laiko. Tai paskutinė galimybė sumažinti projekto apimtį, jei kaina neprieinama!

- Paieškokite paprastos knygos apie projektų valdymą. Jų galėtumėte rasti knygynuose, bibliotekose, plėtros agentūrose ar savanorių organizacijose.
- Apskaičiuokite ir surašykite visų veiklų kainas. Štai vienas iš būdų tai padaryti:

Išlaidos

- Veiklos (pvz., mokymų kaina, transportas, nuoma, telefonas / faksas / paštas ir pan.);
 - Įranga (t. y. ilgalaikiai daiktai, pvz., įrankiai, įranga ir pan.);
 - Reikmenys (t. y. vartojimo prekės, pvz., popierius, foto juostelės, maistas, pirmosios pagalbos priemonės, vinys, audiniai ir pan.);
 - 10 % nenumatytiems atvejams (t. y., bendros sumos dalis, skirta padengti nenumatytoms išlaidoms).
- Sudarykite naują pajamų sąrašą. Numatykite, kokios galėtų būti pajamos, įtraukiant ir paramą daiktai.

Pajamos

- Lėšų pritraukimo iniciatyvos;
 - Tėvų indėlis;
- Dovanos ar paskola daiktai;
- Vietinių kompanijų parama ir t. t.

- Peržiūrėkite sudarytus sąrašus. Ar realu, kad surinksite pakankamai lėšų išlaidoms padengti? Ką žinote apie galimybes pasiskolinti? Kurią įrangą galima būtų po projekto parduoti? Už kiek? Ar skautiška organizacija turi resursų, kuriais galėtumėte pasinaudoti?

IŠLAIDOS	PAJAMOS
Veiklos	Lėšų pritraukimas (pavieniai darbai)
.....
Įranga	Tėvų indėlis
.....
Reikmenys	Dovanos / paskolos
.....
10 % nenumatytiems atvejams	Parama
.....
Iš viso	Iš viso

4 ŽINGSNIS – PASISKIRSTYTI PAREIGOMIS IR UŽDUOTIMIS

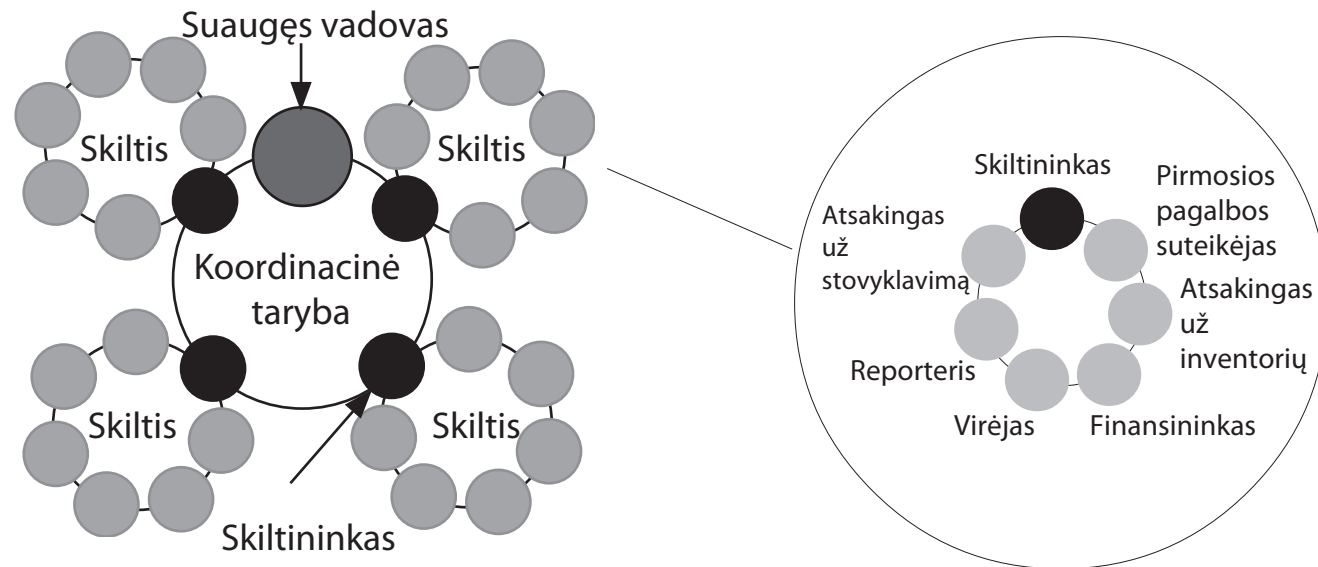
Jūsų vadovų komandai ir skiltininkams reikės rasti būdą struktūruoti ir organizuoti vieneto veiklą, kad būtų suteiktos kuo didesnės tobulėjimo galimybės ir būtų veikiami kiek įmanoma efektyviau. Vienas iš būdų tai padaryti yra pasiskirstyti darbo grupėmis, panaudojant skilčių sistemą.

Pareigos skiltyje

Skilčių nariai prisiima atsakomybę už tam tikras pareigas skilties veikloje. Kiekvienas narys turi pareigų. Visos pareigos (atsakomybės) skirtos suteikti jaunimui įvairių įgūdžių ir patirties. Tai padės jiems tobulėti ugdymo tikslų link ir padidins skilties savarankiškumą

(gebėjimą patiem susitvarkyti su kasdieniais poreikiais, pvz., sueigų ar stovyklų metu). Paprastai pareigos skiltyje metams bėgant kinta nedaug, nes remiasi atsakomybėmis, kurias reikia įvykdyti nepriklausomai nuo pasirinkto projekto.

Kiekvienas jaunuolis pareigas eina tam tikrą laiką, sutartą tarp suaugusių vadovų ir jaunuolių. Laikotarpio (g. b. pusmetis ar metai) pabaigoje jaunimas pasirenka naujas pareigas. Taip jaunuoliams nepabosta tos pačios atsakomybės, jie išmoksta susijusių įgūdžių, įgyja patirties ir padeda kitam skilties nariui, prisiėmusiam pareigas.

Skiltyje prisiimta atsakomybė nereiškia, kad tik tas jaunuolis atlieka visus su užimamomis pareigomis susijusius darbus. Pavyzdžiui, virėjas pats visko negamina, neplauna indų, kiti skilties nariai jam taip pat padeda. Tačiau virėjas yra atsakingas už savo sritį. Jaunuolis, atsakingas už inventoriaus priežiūrą, vienas netempia viso stovyklos inventoriaus, tačiau užtikrina, kad reikiamas inventorių yra ir kad geros būklės. Tokio pobūdžio organizacija leidžia naudoti 3 žingsnių progresinę schemą. Kiekvienas jaunuolis:

- 1) sužino, iš ko susideda darbas (įgyja žinių) ir įgyja praktinių įgūdžių (tobulina įgūdžius);
- 2) panaudoja įgytas žinias ir įgūdžius skilties labui (ugdo charakterį);
- 3) baigęs eiti pareigas padeda kitam skilties nariui įgyti žinių ir įgūdžių (padedant kitam įgyjamos naujos žinios, įgūdžiai, būdo bruožai). Tada jaunuolis prisiima kitą atsakomybę.

Tai, kad kiekvienas turi pareigų, bet visi skiltyje turi padėti vieni kitiems jas atlikti, ugdo tarpusavio priklausomybės, vienybės ir pagarbos kito darbui jausmus. Jaunuoliai greitai išmoks, kad jei patys nepadės, kai to reikia, ir kiti neskubės, kai jiems prireiks pagalbos! Skiltininkas yra atsakingas už skilties narių koordinavimą ir pareigų paskirstymą (tai taip pat yra pareiga).

Darbo grupės

Darbo grupė yra nedidelė jaunuolių iš įvairių skilčių komanda, susirenkanti nudirbti projekto darbų. Jaunuoliai į darbo grupes buriasi, atsižvelgdami į savo pomėgius ir ugdymo tikslus.

Darbo grupėms dažniausiai vadovauja vyresni jaunuoliai – tai gali būti vienos iš skilčių skiltininkas ar kitas vyresnis jaunuolis, turintis patirties toje srityje. Ta pati 3 žingsnių schema gali būti taikoma ir darbo grupėms.

Kiekvienas jaunuolis turi pareigų skiltyje ir įeina į vieną ar daugiau darbo grupių.

Pareigos skiltyje padeda skilčiai struktūruoti savo veiklą, o komandiniu darbu kuriami glaudesni santykiai.

Atsakomybės darbo grupėse yra lankstesnės, tai leidžia jaunimui burtis atsižvelgiant labiau į asmeninius pomėgius (ir geriau susipažinti su kitais vieneto nariais).

Pavyzdys:

Nemažai darbų, kuriuos reikia nuveikti projekto metu, pateko į pareigų skiltyje sritis, kurios buvo nustatytos metų pradžioje. Kiekvienai skilčiai reikėtų:

- Virėjo
- Asmens, atsakingo už stovyklavimą
- Asmens, atsakingo už inventorių

- *Asmens, atsakingo už pirmąją pagalbą*
 - *Finansininko*
 - *Reporterio*
- Su projektu susijusios darbo grupės:*
- *Scenarijaus rašymas*
 - *Tekstų kūrimas*
 - *Muzikos kūrimas*
 - *Scenos tvarkymas*
 - *Scenos dekoracijos*
 - *Kostiumų kūrimas*
 - *Medžio darbai*

→ Kartu su skiltininkų taryba parenkite kiekvienos užduoties darbo aprašymą. Skiltininkai galėtų ją atspausdinti ir paruošti dalinti kito etapo metu. Darbo aprašymas turėtų būti patrauklus ir motyvuojantis. Jūs galite apipavidalinti kaip tikrus skelbimus laikraštyje – su paveikslėliais ar iliustracijomis. Aprašyme turėtų būti pateikta:

- iš ko susideda darbas;
- kokių žinių, įgūdžių ar būdo bruožų reikia;
- kiek reikės skirti laiko.

DAILIDŽIŲ DARBO GRUPĖ (3 žmonės)

Į darbą įeina:
.....
.....

Tau reikia žinoti:
.....
.....

Tau reikia mokėti:
.....
.....

Tau reikia būti:
.....
.....

Reikės skirti laiko:
.....
.....

Kandidato parašas:
.....
.....

4 ETAPAS PASIRUOŠIMAS

Tobulėjimo galimybės...

Aptariant 3 etapą (skiltininkams):

- Intelektinės ir socialinės (psichosocialinės): išmokyti pristatyti projektą taip, kad vienetas lengvai suprastų; įgyti daugiau bendravimo patirties: vesti susitikimus, ugdyti meninius gebėjimus, kuriant dekoracijas, perteikiančias projekto temą ir nuotykių dvasią, ir t. t.;
- Intelektinės ir emocinės (psichoemocinės): suvokti savo didėjančią brandumą;
- Socialinės: išmokyti labia bendradarbiauti ruošiant ir pristatant projektą.

Derinant asmeninius tobulėjimo tikslus ir užduotis: Intelektinės ir emocinės (psichoemocinės): ugdyti gebėjimą reflektuoti; suvokti stipriąsias ir silpnąsias puses; jaustis įvertintam už pastangas; išsikelti asmeninius tikslus.

1 ŽINGSNIS – APTARTI 3 ETAPĄ SU VIENETU

- Sutarkite su skiltininkais, kad jie paruoš projekto pristatymą vienetui. Su projekto tema susijusios dekoracijos galėtų pagyvinti sueigų vietą. Jei jau buvo išvykų į numatomą projekto vietą, reiktų įtraukti ir nuotraukų ar skaidrių. Grafikai, diagramos ir pan. gali padėti iliustruoti, ką reikės nuveikti ir kokias nustatėte reikalingas darbo grupes.
- Net jei dar neturite išsamaus biudžeto, aptarkite lėšų klausimą! Parenkite galimų lėšų pritraukimo idėjų, kurias sugalvojote su skiltininkais, pristatymą. Palikite laisvos vietos ir paskatinkite jaunuolius pagalvoti, ką jie galėtų nuveikti, kad surinktų reikiamą kiekį pinigų. Sukurkite papildomas darbo grupes geriausioms lėšų pritraukimo idėjoms išplėtoti, įgyvendinti. Tikėtina, kad visiems labiau įsitraukus į projektą atsiras ir daugiau minčių.

2 ŽINGSNIS – PRIDERINTI ASMENINIUS UGDYMO TIKSLUS PRIE UŽDUOČIŲ

- Galite tai atlikti neformalaus susitikimo su kiekviena skiltimi metu. Susitinkite asmeniškai su tais, kurie, nujaučiate, gali turėti tam tikrų sunkumų, kurių nenorės aptarinėti girdint visai skilčiai. Įsitinkite, kad jaunuoliai prieš tai peržiūrėtų savo patyrimo laipsnių užduotis. Tikslas yra pasiekti, kad kiekvienas jaunuolis pasiryžtų tobulėti keletu savo amžiaus grupės ugdymo tikslų link, įvairiai prisidedamas prie skilties gyvenimo ir prie projekto. (Galiausiai, jaunuoliams tampant vyresniais skilties nariais, visi turi būti išbandę visas pareigas skiltyje ir prisidėję prie įvairių darbo grupių.)
- Paraginkite skiltininkus paaiškinti skilčių nariams, kaip galima atlikti patyrimo laipsnių užduotis prisiimant pareigas ir dalyvaujant darbo grupėse.
- Kiekvienam jaunuoliui skirkite laiko aptarti, kaip jis ketina siekti ugdymo tikslų įvairiose srityse (fizinėje, intelektinėje, emocinėje, socialinėje ir dvasinėje).
- Nukreipkite jaunuolius į jiems įdomias sritis, tačiau įsitinkite, kad jie dar nėra pasirinkę veiklų ekspertai! Nukreipkite juos nuo pareigų ar užduočių, kurios, manote, gali būti kol kas per sunkios arba, atvirkščiai, per lengvos.

Kai kurie jaunuoliai gali būti kupini entuziazmo ir norės prisijungti prie daugelio darbo grupių. Įsitikinkite, kad jie supranta, kiek tam reikės skirti laiko. Neleiskite jiems prisiimti per daug pareigų, jei manote, kad jaunuoliai nesugebės su jomis susidoroti.

- Išsiaiškinkite, ar jaunuoliai nepatiria kokių nors ypatingų sunkumų, pvz., užmegzdami santykius su kitais, stokodami tolerancijos kitų idėjoms, turėdami fizinių sunkumų ir pan. Prieš aptardami sunkumus, pradžioje pagirkite jaunuolį dėl kokių nors neseniai parodytų pastangų tobulėti ar pastebėtų gabumų. Jei jaučiate, kad jaunuolis droviasi aptarinėti problemas kitiems girdint, vėliau pasikalbėkite su juo asmeniškai. Padėkite jaunuoliui kalbėti apie jo sunkumus savais žodžiais. Išklauskite, ką jis nori pasakyti, ir paskatinkite ieškoti praktinių būdų sunkumams įveikti. Papildomas dėmesys šioms sritims taps jaunuolio asmeninio tobulėjimo plano dalimi.
- Paskatinkite jaunuolius imtis pareigų ir užsirašyti į darbo grupes.

Galimi sunkumai

Ką daryti, jei kuriam nors darbui neatsiranda savanorių?

Būtina skirti dėmesio užtikrinti, kad visi darbai ir pareigos yra vienodai svarbūs. Kartais tarp jaunimo susiformuoja požiūris, kad kai kurių darbų reikėtų vengti. Jei kurios nors pareigos laikomos nuobodžiomis, kyla problemų.

Jūsų užduotis yra išklausti, kam jaunuoliai prieštarauja, ir praplėsti pareigas taip, kad jos taptų įdomesnės ir labiau viliojančios. Nei vienas neturėtų jaustis gavęs „blogiausią“ darbą, nes tai labai demotyvuoja. Žinoma, tuo pat metu kai kurios užduotys turėtų būti paprastesnės, kad jų galėtų imtis jaunesni ar nauji nariai, turintys mažiau patirties.

Ką daryti su naujokais, turinčiais mažai patirties?

Ką tik į vienetą atėję nauji nariai pradžioje gali jaustis šiek tiek nedrąsiai. Tikėtina, kad juos sudomins projekto galimybės, bet greičiausiai jie taip pat nerimaus, ar sugebės atlikti pareigas ir būti naudingi darbo grupėse. Dažniausiai geriausia išeitis naujokams yra kartu su kitais vieneto nariais prisiimti pareigas ir prisidėti prie darbo grupių, kitaip jie nesijaus priklausą komandai.

Ne itin rekomenduojama pasikviesti naujų narių prieš pat projekto įgyvendinimą (t. y. nedalyvaujant pasiruošimo etapuose). Jie jausis – ir bus laikomi – pašaliniais.

Kaip tvarkytis su pareigomis ir darbo grupėmis mišriuose vienetuose?

Venkite lyčių stereotipų, tačiau gerbkite kiekvieno poreikius ir pomėgius – įskaitant ir lytį!

Jei turėtumėte atskirus vienetus, iš mergaičių būtų tikimasi, kad jos atliks visas pareigas savo skiltyse (nuo virėjos iki atsakingos už inventorių); tas pats galioja berniukams. Todėl ne visos mergaitės automatiškai tampa virėjomis, o berniukai prižiūri inventorių.

Jei jūsų vienetas mišrus, neverskite jaunimo imtis „mergaitišku“ ar „berniukišku“ darbų. Užtikrinkite, kad bendra atmosfera neužkerta kelio imtis bet kurios dominančios veiklos.

Jei nutiktų taip, kad kai kurios darbo grupės būtų sudarytos vien tik iš berniukų ar mergaičių, tai gali būti poreikio praleisti daugiau laiko su tos pačios lyties atstovais išraiška. Tai turėtų būti gerbiama.

3 ŽINGSNIS – IŠMOKTI ATLIKTI DARBĄ

Pareigos

Jei skiltis jau veikia pagal pareigų sistemą, jums tereikės padėti jaunuoliams išsiaiškinti, kaip jų pareigos susiję su projekto užduotimis. Padėkite jiems išsiaiškinti, ką jie jau moka, o kokių įgūdžių dar reikia įgyti. Palengvinkite kontaktą su tais, kurie anksčiau ėjo šias pareigas ir gali padėti. Jei pareigų sistema vienetui nauja, jums reikės padėti patiems arba pagelbėti randant ryšių už vieneto ribų. Paskatinkite jaunimą tobulėti pačius, tačiau taip pat raginkite imtis komandinės veiklos. Taip jie galės tobulėti gyvenimiškose situacijose, pvz., savaitgalio stovykloje.

Darbo grupės

Akivaizdu, kad darbo grupių pobūdis priklausys nuo projektų. Pasitaikys tokių užduočių, kur nei jūs, nei kas nors iš jūsų vieneto neturėsite jokios patirties. Padėkite jaunimui užmegzti ryšius su jūsų bendruomenės nariais, kurie tokios patirties turi. Tai gali būti pagalba pasirenkant tam tikrus mokymus, kviečiant ekspertą ateiti ir padėti arba proga jaunimui išmokti amato gelbstint savaitgalio metu. Papasakojus apie projektą dauguma žmonių bus linkę padėti.

4 ŽINGSNIS – TAM TIKROS UŽDUOTYS SUAUGUSIEMS VADOVAMS

Užtikrinti tobulėjimą

Be sutartų darbų jums taip pat reikės nuolat stebėti tiek projekto, tiek jaunuolių tobulėjimą.

Reikia atkreipti dėmesį į tiesiogiai ar netiesiogiai išsakytus poreikius, pvz., skirti laiko poilsiui, išlieti energiją, sumažinti tvyrančią įtampą ir t. t.

Jūsų skautiškas vienetas yra didesnės bendruomenės dalis. Įdomus projektas yra puiki proga bendruomenės nariams sužinoti daugiau apie skautavimą!

- Kartu su skilčių reporteriais parenkite trumpą informacijos apie projektą santrauką.
- Galite pasikviesti vietos žurnalistą ar radijo laidų vedėją paimti iš vieneto interviu. Galbūt jie pasikvies reporterius pasižiūrėti, kaip dirba tikri žurnalistai ir radijo laidų vedėjai, ir duos naudingų patarimų! Plačiau informuojant visuomenę apie jūsų veiklą, daugiau bendruomenės narių norės jums padėti ar paskolinti reikalingus daiktus.

Konstruktivus ryšys su bendruomene ne tik padės projektui ir skautybei, bet ir pagelbės siekiant vieno iš ugdymo tikslų – padėti jaunimui sukurti konstruktyvų ryšį su jų bendruomene.

Tėvai ir mokymasis!

- Įsitinkite, kad tėvai yra informuoti apie būsimą projektą, ir įkvėpkite juos pasakojimais, ko jaunuoliai išmoks iš šios patirties. Atminkite, kad ypač paauglystės metais tėvai vis labiau rūpinasi jaunuolių pasiekimais mokykloje ir laiko kiekiu, kurį užima skautavimas. Viena vertus, turite padėti tėvams suvokti, kokią ugdomąją naudą gauna vaikas. Kita vertus, turite numatyti, kad egzaminų metu numatyti darbai sulėtės. Jei dirbate su jaunuoliais, kurie tam tikru metų laiku turi padėti dirbti tėvams (pvz., ūkininkai), turite ir į tai atsižvelgti.

Lėšų pritraukimas

Lėšų poreikis niekur nedings, kaip ir pinigai patys iš dangaus nenukris! Išnaudojus visus ryšius su tais, kurie gali kažką paskolinti ar suteikti nuolaidų įsigyjant reikiamus daiktus, gali būti, kad biudžete vis dar trūks tam tikros pinigų sumos.

- Naudodami parengtą projekto aprašymą, susisiekite su vietos verslo atstovais, gal jie norėtų paremti projektą. Pasistenkite į šį procesą įtraukti skilčių finansininkus.

Lėšų pritraukimo iniciatyvos

Kiekvienas turėtų prisidėti renkant lėšas:

- Padėkite jaunimui suformuluoti įgyvendinamą lėšų pritraukimo tikslą.
Lėšų pritraukimo veiklos suteikia įvairių progų tobulėti ugdymo tikslų link: užsakomieji plaukimai ar žygiai, naudingų daiktų gamyba ir pardavimas, namų tvarkymas ar dažymas, dovanų pakavimas šventiniu laikotarpiu, pagalbinių darbai vietos įmonėse...

5 ETAPAS
ĮVYKDYTI
PROJEKTĄ –
„DIDYSIS ĮVYKIS“

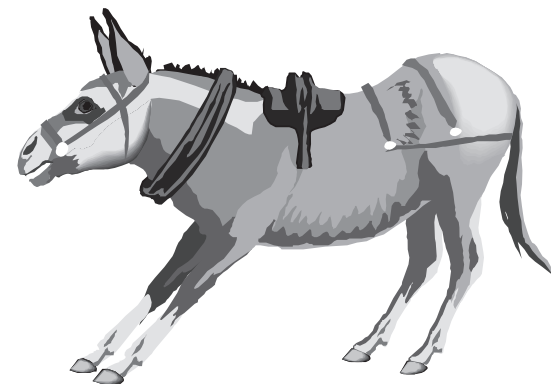
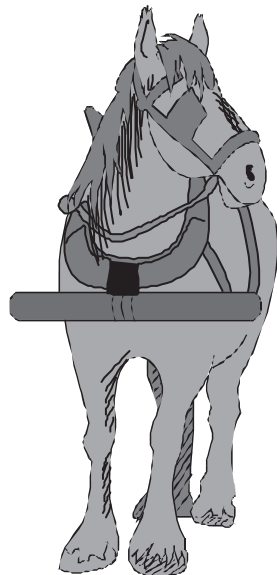
Pavyzdys:

Nuotykis!

Sutartą išvykimo dieną suaugusieji vadovai atvyko keliomis valandomis anksčiau. Vežimai buvo atvareti ir arkliai ganėsi pievoje. Tiesą pasakius, jiems pavyko rasti tik du arklius... ir vieną mulą bei asilą.

Už arklius atsakinga darbo grupė jau buvo vietoje ir baigė suprasti, kad tvarkytis su užsispyrusiu mulu ir mieguistu asilu yra ne tas pats, kaip su dviem gerai apmokytais arkliais.

Dailidžių darbo grupė tikrino, ar reikia kaip nors specialiai pritaikyti vežimus mažesniems mului ir asilui. Įkinkyti asilą nebuvo per daug sudėtinga. Tačiau su mulu viskas ėjosi priešingai.

Kai galiausiai mulas buvo įkinkytas, kelias sekundes ramiai pastovėjo... ir pasileido šuoliais per lauką, vos neapversdamas vežimo. Vadovas pasiūlė nebėgti iš paskos, bet luktelėti. Kaip ir tikėtasi, po kelių minučių mulas sustojo. Už arklius atsakinga grupė jį pašaukė, tačiau mulas stovėjo vietoje. Galiausiai jis lėtaiparėjo atgal, leidosi pririšamas ir taip problema buvo išspręsta. Laimei, tuo metu atvykę reporteriai spėjo viską įamžinti piešiniuose ir nuotraukose. Netrukus atvyko kiti vieneto nariai, nešini įranga ir medžiagomis. Skiltys pakrovė vežimus ir galėjo leistis į kelionę. Vadovai keliavo automobiliais – vienas priekyje, kitas gal – kad išpėtų eismo dalyvius ir pritekus galėtų padėti.

Artėjant prie pirmo maršrute numatyto kaimo, visi išvydo tarp dviejų žibintų stulpų kabantį didelį jų pagamintą plakatą. Abiejose kelio pusėse prisirinko norinčių juos pasveikinti vaikų. Buvo smagu išgirsti skiltis repetuojant pasirodymo dainas. Jau buvo matyti laukas, turėsiantis tapti visų namais artimiausioms dviem dienoms. Atėjo metas įkurti stovyklą ir atsipūsti. Atsakingieji už pirmąją pagalbą sutvarkė keletą įbrėžimų ir pasirūpino maudžiančiais raumenimis, atsakingieji už inventorių ir stovyklavimą statė palapines ir kartu su virėjais įrenginėjo lauko virtuvėlę. Visi padėjo gaminti pietus ir suplauti indus.

Šiek tiek pailsėjęs vadovai išgirdo vykstant ginčą. Scenos tvarkymo ir dekoracijų darbo grupių nariai pradėjo ruošti sceną rytojaus vaidinimui. Tuo tarpu atvyko aktoriai ir prieštaravo išdėstymui scenoje. Scenos statytojai norėjo įrengti sceną taip, kad žiūrovai už aktorių nugarų galėtų matyti besileidžiančią saulę. Jų manymu, tai turėtų pridėti dramatiškumo. Aktoriai ginčijo, kad jei už jų nugarų leisis saulė, tai švies žiūrovams į akis ir šie nieko nematys.

Ginčas tęsėsi, kol nepriėjo viena iš finansininkų. Netrukus ji paminėjo, kad nepavyko surinkti pinigų deglams, kurie apšviestų sceną saulei nusileidus; visi sutarė, kad vaidinimas turėtų vykti po pietų. Po akimirkos visi pasižiūrėjo vieni į kitus ir pradėjo juoktis. Įtampa atslūgo ir visi sutarė, kaip turėtų atrodyti scena.

Rytojus buvo pirmoji pasirodymo diena. Jaunuoliai, atsakingi už muzikos, tekstų ir scenarijaus kūrimą jau atliko savo darbą. Taigi jie galėjo pasitikti žiūrovus ir palydėti juo į vietas. Jaunuoliai taip pat kiekvienai šeimai dalijo lankstinukus pasirodymo tema (narkotikų prevencija, paauglių depresija ir pan.).

Pasirodymas turėjo tuoj prasidėti. Aktoriai nervinosi. Jie taip pat nerimavo, kad žiūrovai – daugiausia seniai nesimačiusios šeimos, kurios turėjo daug naujienų ir norėjo jomis pasidalyti – nenustos kalbėti ir pasirodymo metu. Vienas iš muzikantų nusprendė atkreipti žiūrovų dėmesį į sceną – ėmė mušti būgną, kurį buvo pasidaręs iš aliuminio skardinių, šiukšliadėžės ir poros sulūžusios kėdės kojų. Žiūrovų šurmulytas nurimo ir vaidinimas prasidėjo...

Pasirodymui pasibaigus stėjo visiška tylą. Visas skautų vienetas – įskaitant vadovus – sulaukė kvėpavimą laukė, kaip reaguos žiūrovai. Kaip atrodė, po labai ilgo laiko (nors turbūt tik po keleto sekundžių) pirmosios žiūrovų eilės atsistojo ir ėmė ploti. Netrukus prisijungė ir visa publika.

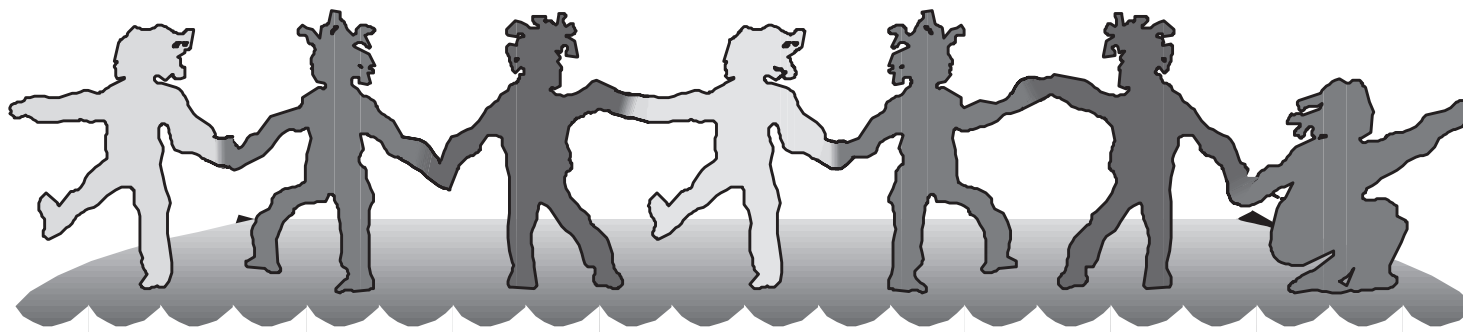

Kai aktoriai ir muzikantai išgirdo „Pakartot, pakartot!“, jie dar kartą atliko paskutinę dainą. Tai buvo labai jaudinanti daina apie tai, kad reikia pasimokyti iš praeities, norint viltingai ir pasitikint judėti į priekį. Jiems dar kartą nusilenkus, aktoriai pakvietė ir kitus vieneto narius bei vadovus ant scenos. Suaugusieji vadovai trumpai paaiškino, koks buvo jų projektas ir kokia pasirodyme nagrinėtų klausimų svarba. Jie paragino žiūrovus kartu sudainuoti vieną iš paskutinės dainos posmų...

Kitą dieną reikėjo krauti daiktus ir keliauti į kitą kaimą. Jie taip ir padarė. Vaidinimas buvo surengtas aštuoniuose kaimuose, kol galiausiai jaunuoliai grįžo į centrinę skautų būstinę, išvargę po dviejų šimtų kilometrų turo arkliais ir vežimais. Tėvai, artimieji ir draugai laukė jaunuolių, kad galėtų parvežti juos namo.

Žinoma, kad buvo problemų... Kad ir vakaras, kai stipriai pūtė vėja, lijo ir buvo nupūstos kai kurios scenos dekoracijos... Arba kai virėjai supainiojo apsipirkimo dienas ir buvo mažai maisto vakarienei... Arba tas kartas, kai mulas užlipo ant improvizuoto būgno ir jį sutraiškė... Taip, buvo problemų (ir ginčų), bet koks tai buvo nuotykis!

Dabar atėjo metas grįžti namo, šiek tiek pailsėti, papasakoti nuotykius draugams ir šeimai bei pagalvoti, ką jie visi patyrė. Po kelių dienų jie vėl susitiks įvertinti projekto sėkmės, išsakyti, ką kiekvienas gavo, įvertinti pasiekimus ir... švęsti!

PAŽANGOS ĮVERTINIMAS IR SUVOKIMAS

6 ETAPAS 1 ŽINGSNIS – ĮVERTINTI PROJEKTĄ IR KIEKVIENO ASMENS PAŽANGĄ

Šiame etape turėtų dalyvauti visas vienetas ir geriausia, jei tai vyktų netrukus po „Didžiojo įvykio“ (t. y. praėjus kelioms dienoms, savaitei ar pan.), kad projektas vis dar būtų gyvas visų galvose.

Šis žingsnis skirtas įvertinti visą projektą ir tai, kiek kiekvienas patobulėjo savo ugdymo tikslų link.

Galite iš anksto sudaryti įvertinimo posėdžio planą. Čia pateikiamas planas remiasi asmeniniu vertinimu ir grįžtamuju ryšiu. Jis gali būti labai efektyvus, jei skiriama pakankamai dėmesio konstruktyviai skilties dinamikai.

Įžanga

→ Priminkite visiems susitikimo tikslą: įvertinti projektą ir kiekvieno pažangą.

Taip pat priminkite skautišką veikimo būdą:

- Kiekvienas turėtų pradėti nuo teigiamų dalykų, tik vėliau išsakyti problemas.
- Kiekvienas turėtų prisiminti, kad leidžiama tik konstruktyvi kritika ir kad reikia gerbti kitų jausmus, t. y., jei yra diskutuotinų problemų, jas reikia aptarti nepuolant nieko asmeniškai.
- Kiekvienas turi gauti progą pasisakyti.

Tobulėjimo galimybės

Vertinant projektą ir kiekvieno pažangą:

- Intelektinės: išmokti apmąstyti ir analizuoti; išvysti įvykių ir patirčių perspektyvą;
- Intelektinės ir emocinės (psicho-emocinės): gilesnis savęs pažinimas; išmokti priimti konstruktyvią kritiką; išsiugdyti pasitikėjimą savimi ir savigarbą, patiriant pagyrimus už pastangas ir pasiekimus;
- Intelektinės ir socialinės (psichosocialinės): išmokti išsakyti kritinę nuomonę neagresyviu būdu.

Bendras projekto įvertinimas (vertina suaugusieji vadovai)

→ Galite pradėti nuo jūsų paties bendro įspūdžio apie „Didįjį įvykį“ ir bendrai apie visą projektą.

- Pradėkite nuo gerų dalykų.
- Paminėkite svarbesnius sunkumus, kuriuos, jūsų nuomone, vienetui pavyko puikiai įveikti.
- Galiausiai paaškindite aspektus, kurie sukėlė jūsų nusivylimą.

→ Leiskite jaunimui kelias minutes išsakyti savo komentarus.

→ Paminėkite, kas buvo asmeniškai prasminga jums, t. y., ką jūs manote projekto metu išmokę ar supratę. Galite taip pat paminėti, ką norėtumėte nuveikti kitą kartą.

Bendras projekto įvertinimas (vertina jaunimas)

→ Paraginkite jaunuolius komentuoti ir išsakyti mintis. Paklauskite, kas jiems labiausiai projekte patiko, kokie buvo sunkumai ir kas nuvylė.

→ Galite paskatinti juos apmąstyti projektą nuo tos akimirkos, kai apsisprendė jį vykdyti, taip atitraukiant mintis nuo „Didžiojo įvykio“ prie viso projekto.

Palaiapsniui turėtumėte nukreipti diskusiją nuo paties projekto (kas buvo gerai, kas ne taip gerai, didžiausi sunkumai, nusivylimai ir pan.,) ką galima buvo padaryti kitaip) prie individualios refleksijos apie tai, ką kiekvienas mano buvus svarbu ir prasminga, jų požiūrį į skiltį ir darbo grupes bei asmeninę pažangą.

Suaugusių vadovų veiklos įvertinimas (vertina jaunimas)

- Paprašykite, kad vienetą įvertintų, kaip, jų nuomone, jūs atlikote savo kaip vadovo pareigas projekto metu.

Skilčių ir darbo grupių įvertinimas

Nuo šio momento paskatinkite jaunuolius apmąstyti savo, kaip skilties, patirtis.

- Paraginkite kiekvienos skilties narius paeiliui, pradedant nuo skiltininko, pasidalyti mintimis apie gerus momentus ir sunkumus, kuriuos jie išgyveno skiltyje. Paskatinkite juos apmąstyti, kaip jie dirbo skiltyje ir kiek tai turėjo įtakos sėkmėms ir nesėkmėms (t. y., kaip jiems pavyko įveikti sunkumus). Ką jie būtų darę kitaip?
- Pakartokite procesą su darbo grupėmis.

Asmeninis ir bendras įvertinimas

Šioje dalyje jaunimas turėtų apmąstyti savo asmeninį indėlį į projektą.

- Paklauskite kiekvieno jaunuolio, ką jis mano gavęs projekto metu ir dirbdamas su kitais. Kiek jaunuolis mano atlikęs savo pareigas skiltyje ir darbo grupėje?

Jaunuoliams išsakius savo nuomone, galite paraginti kitus jo skilties ar darbo grupės narius pateikti atsiliepimus.

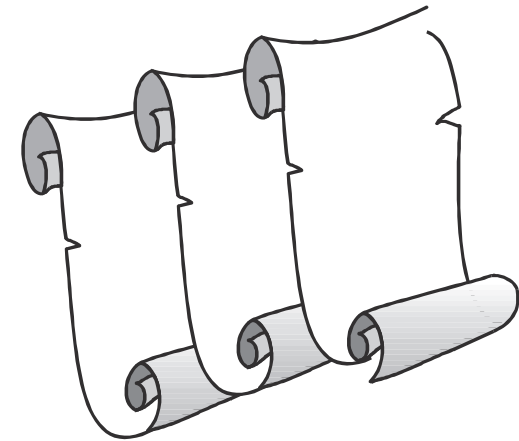
- Paprašykite jaunuolio skilties ir darbo grupės narių pradžioje išsakyti, kas, jų nuomone, jaunuoliui pavyko. Ar nuo projekto pradžios jie pastebėjo kokių nors teigiamų jaunuolio pokyčių? Išklauykite visus (konstruktyvius) atsiliepimus apie mažiau teigiamus aspektus.
- Galiausiai pats tokiu pat būdu išsakykite savo nuomonę kiekvienam jaunuoliui – pradėkite nuo pastebimos pažangos žinių, įgūdžių ir būdo bruožų srityje. Nepamirškite paminėti, kiek, jūsų manymu, jaunuolis dėjo pastangų – pastangos tokios pat svarbios, kaip ir pasiekimai!

Galutinis įvertinimas

- Užbaikite įvertinimo posėdį apibendrinami svarbiausius aspektus. Čia galite pradėti nuo sunkumų ir pabaigti dalykais, kurie pavyko, kad susitikimas pasibaigtų linksma nata.

2 ŽINGSNIS – PRIPAŽINTI PAŽANGĄ

→ Suorganizuokite nedidelę ceremoniją, kurios metu įteiksite jaunimui pasiekimų ženklelius, sertifikatus ar kitokius jūsų patyrimo laipsnių ženklus, žyminčius asmeninę pažangą.

ĮVERTINIMAS

Įžanga

Tikslas: projekto ir asmeninės pažangos įvertinimas

Bendras projekto įvertinimas (suaugusieji vadovai)

Kas mano (mūsų) nuomone pavyko? Kokie didžiausi sunkumai? Kas nepavyko?

Kas man (mums) asmeniškai svarbu?

Bendras projekto įvertinimas (jaunimas)

Kas mūsų nuomone pavyko? Kokie didžiausi sunkumai? Kaip mums pavyko juos įveikti?

Kas nepavyko? Ką darytume kitaip?

Ką vertiname vadovus? Kas buvo sunku bendraujant su jais?

Skilčių ir darbo grupių įvertinimas

Kaip mes dirbome skiltyse? Kas pavyko? Kas nepavyko? Kodėl?

Kaip mes dirbome darbo grupėse? Kas pavyko? Kas nepavyko? Kodėl?

Asmeninė pažanga

Ko projekto metu išmokau? Ką svarbaus prisiminsiu? Kuriose srityse man vis dar reikia pasistengti?

Kiek kiti sutinka su mano vertinimu?

Išvados

Dalykai, kuriuos reikia tobulinti. Teigiami aspektai

7 ETAPAS ŠVENTĖ!

Projektas buvo įgyvendintas ir įvertintas, tačiau liko dar vienas proceso etapas. Kartu patirti nuotykių, įveikti sunkumai, asmeniniai ir kolektyviniai pasiekimai yra puiki proga švęsti!

1 ŽINGSNIS – APTARTI DVASINES VERTYBES

Įvertinimas pabaigtas ir pažanga pripažinta. Tai gali būti puikus laikas pakviesti jaunimą skirti akimirką dvasinei refleksijai.

- Su vadovų komanda galite atsispirti nuo nuostabą sukėlusiu ar pamokas davusių gamtos reiškinių, nutikusiu projekto metu.
- Taip pat (arba vietoj to) su vadovais galite paieškoti jūsų religijos (ar skirtingų religijų, jei jaunuoliai yra skirtingų konfesijų atstovai) pamokslų, skaitinių, maldų ar giesmių, atspindinčių tai, ką projekto metu išgyvenote.
- Jei tai priimtina jūsų kultūrai, pakvieskite skiltininkus pravesti ceremonijos ar bent užtikrinkite aktyvų jų dalyvavimą pasiruošime.

Tobulėjimo galimybės

Aptariant dvasines vertybes:

- Dvasinės: gilesnis dvasinių vertybių ir jų išraiškos religijoje supratimas.

Organizuojant šventę:

- Intelektinės ir emocinės (psicho-emocinės): stipresnis pasisekimo ir savigarbos jausmas;
- Intelektinės ir socialinės (psichosocialinės): sustiprinamas skilties jausmas, priklausymo grupei pojūtis, tarpusavio ryšiai ir t. t.
- Kitos galimybės priklausys nuo veiklos pobūdžio.

2 ŽINGSNIS – SUORGANIZUOTI ŠVENTĘ

Kad ir koks trumpas bebūtų jūsų projektas, jis visada turėtų baigtis kokio nors pobūdžio švente.

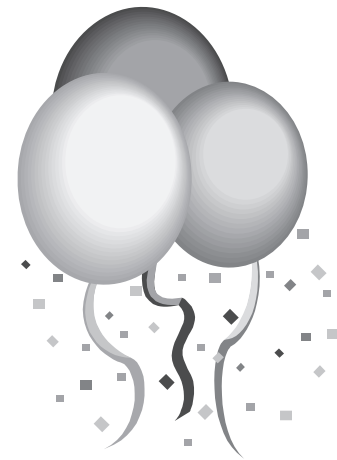
Projekto pabaigos šventė turi keletą ugdymo tikslų:

- Šventė sustiprina pasisekimo ir savigarbos jausmą bei padeda praeityje palikti sunkumus ir nusivylimą. Ji taip pat sustiprina skilties dvasią.
 - Šventė apima veiklas, kurias reikia suplanuoti, suorganizuoti, paruošti ir įgyvendinti – taigi tai tolimesnio tobulėjimo galimybės.
- Po trumpo projekto galėtumėte paraginti skiltis suorganizuoti užkandžių ir muzikos.
- Pasibaigus ilgesniam projektui vienetas galėtų suorganizuoti nedidelį vakarėlį tik jaunimui ir vadovams, vėliau – vakarą tėvams ir bendruomenės nariams, padėjusiems projekto metu. Arba galima abu sujungti į vieną.

Kur įmanoma, venkite oficialių kalbų ir kitų formalumų, skirtų suaugusiesiems. Jei manote, kad tai būtina, kiek įmanoma sutrumpinkite šią dalį arba su vadovų komanda suorganizuokite atskirą renginį suaugusiesiems.

→ Su skiltininkais galite numatyti daugybę veiklų:

- šventės patalpų dekoravimas;
- užkandžių ar valgių organizavimas;
- audiovizualinių pasirodymų ruošimas;
 - mimų pasirodymų ruošimas;
- dainos ar šokio, susijusio su projekto tema, kūrimas;
 - parodos organizavimas
 - ir t. t.

IŠVADOS

Kaip jau minėta šio leidinio pradžioje, vykdant projektinę veiklą gali tekti permąstyti, kaip jūs praktiškai taikote skautiškąjį metodą.

Jei iki šiol jūsų vieneto jaunimas tiesiog dalyvaudavo jūsų parengtoje ir suorganizuotoje veikloje, prireiks laiko, kol palaiptams jaunuoliai pradės labiau įsitraukti priimant sprendimus ir prisiimant atsakomybę. Tikriausiai ir jums, suaugusiam vadovui, prireiks laiko, kol patikėsite jiems tai, ką iki šiol darėte pats.

Jei iki šiol su vienetu vykdėte projektinę veiklą, vis dar gali būti likę klausimų, kuriuos turite sau užduoti. Ar projektai tikrai paremti jaunimo poreikiais ir pomėgiais? Kiek jaunimas dalyvauja įvairiuose etapuose? Ar projektai tokie sudėtingi, kad jaunimas gali dalyvauti tik nedidelėje veiklos dalyje ar nemotyvuojančiais būdais? Ar projektai tikrai parengti taip, kad prisidėtų prie jaunimo asmeninio vystymosi? O gal projekto tikslai tapo tokie svarbūs, kad ugdymo uždaviniai netikėtai nuėjo į antrą planą?

Kokia bebūtų jūsų situacija, tikimės, kad šis leidinys davė peno jūsų mintims, kiek vertingų tobulėjimo patirčių gali suteikti projektinė veikla.

Knygos leidyba finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis pagal žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą.

Projektas „Dievui. Tėvynei. Artimui.“; kodas VP1-2.2-ŠMM-10-V-02-015

ISBN 978-9986-9366-7-1

Spausdino ir maketavo UAB StepArc.

Tiražas 500 egz. 2012, Vilnius.